

Posamezne
Navadne Di
ob nedeljah 1

TABOR izhaja vse
ednolično in praznikov,
datumom naslednjega
meseca po pošti D
semstvo D 20-50, dosti
D 14, na izkazni
izmeriti po de
Naroča se pri uprav
MARIBOR, Jurčičev

Politična plačana v gotovini.

BOR

Posamezne številke
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritišče, desno. Telefon št. 24. SHS poštneštevnost št. 11.737.

Na naročila brez denarja se ne
uzira. — Rokopisi ne vračajo.

Leto: V.

nedelja 20. januarja 1924.

Številka: 17.

Danajski darovi.

Maribor, 19. januarja.

Danes je že mogoče napisati epilog vsem številnim komentarjem o rešitvi reškega vprašanja in »sporazumu« z Italijo.

Nihče več ne taji, da je zadnja karta v rokah g. Mussolinija in da je naša diplomacija tudi tu izgubila igro. Zanimivo je bilo opazovati, kako je maskirala svoj poraz. Treba je le pregledati liste zadnjih dni. Tekom enega tedna se je gora zmanjšala na hriboček. Kaj vse se nam je obetalo! Dalmatinski otoki, korektura meje v Sloveniji, zaveznikstvo itd. Včerajšnje vesti pa prinašajo rimski demanti, ki pomirja laške živce. Nič ne bo treba žrtvovati nam — se čuje s Quirinala — žrtvovali bodo oni. Nič se ne bomo pripravili za korekturo itd. Reka je definitivno naša; dosegli smo vse, kar smo hoteli. To, kar jim nudimo, ni iskreno in prijateljsko zavezništvo, kakor so oni zavpili v svet: to je zgolj pogodba o nevtralnosti. — Italijanska javnost dobro razume, kaj to pomeni. Saj je bila Italija član trozveze, pa je v primernem trenutku raztrgala pogodbo kakor kos papirja. In kaj neki znači: »nevtralnost«? V diplomatski terminologiji je to silno širok pojem. Kako naj se Italija čez noč navduši za zvezo z državo, proti kateri se je skozi več let borila z vsemi sredstvi javnega mnjenja in zaradi katere je menjavala vlade? Kako naj se na umeten način počive pri nas simpatije za Italijo? Ali je tu vmes dobra, iskrena volja? Ni treba ravno oznanjati sovraštva do Italije, ni treba netiti vojnih strasti, toda tudi o prijateljstvu ni treba govoriti, dokler je treba prijateljstvo kupovati z žrtvami slabjšega. Čemu pač »teater«?

Naša država ni dobila ničesar, izgubila pa je mnogo. Ali naj dodamo temu »ničesar« tisto troho »mednarodnega znanja«, ki smo ga baje dobili, odkar smo se pomirili z Italijo? Dokler ne vemo, kaj namerava Mussolini potem, ko nas bo imel popolnoma v šahu in ko bo z magično močjo »nevtralnega sosedstva« vplival na našo mednarodno in gospodarsko pozicijo — tako dolgo je vse to dvomljive kakovosti.

Italijanski listi so v teh dneh pokazali tisto rezerviranost, ki je v skladu z lokavostjo italijanske diplomacije. Pri nas je režimski tisk zabrenkal v strune naivnega optimizma in državniki so izrazili zadovoljstvo nad doseženim uspehom.

Po vseh dolgih komentarjih vemo danes to, da Italijani odklanjajo za pol milijona naših rojakov v Italiji skromno, vsaj papirnatno obvezo, kakor je je dala naša vlada za nekaj tisočev Italijanov na našem ozemlju. Baš na ta način bi se pokazalo, ali Italija misli iskreno. Toda g. Mussolini ve, da mu tega dokaza ni treba, g. Pašić pa je očitno preskromen, da bi ga zahteval.

Dobili smo Danajške darove, ki se jih moramo bati. — Mi smo takoj prvi dan po vestih o sporazumu in zavezništvu zapisali, da je ta korak naše vlade Rapallo št. 2. Završujoč komentarje moramo iznova podčrtati, da leži vsa krivda v notranjem položaju naše države. Problem je že izpočetka eden in isti: Naš narod biva na eksponirani točki, kjer se križajo smernice tujega imperijalizma. Zaradi tega potrebujemo predvsem močno državo kot afirmacijo narodnega odpora zoper tuje sile, ki si skozi stoletja nadevajo razne krinke, katere pa nas skušajo slejkoprej ugonobiti.

Mussolinijevo povabilo Pašiću.

Podpis reškega sporazuma krog 26. jan. v Rimu. — 5-letna nevtralnostna konvencija.

Beograd, 19. januarja. (Izv.) Italijanski ministrski predsednik g. Mussolini je poslal jugoslovenskemu min. predsedniku g. Pašiću daljšo brzojavko, v kateri ga naproša, naj pride osebno v Rim, da podpiše pogodbo o reškem sporazumu. Mussolini utemeljuje svojo prošnjo s tem, da bi se mogla Pašićeva odsotnost pri podpisu pogodbe bodisi v Italiji ali Jugoslaviji tolmačiti tako, kakor da pogodba ni dobra. Šele po sprejemu te brzojavke se je g. Pašić po konferenci z zunanjim ministrom dr. Ninčičem in predsednikom narodne skupščine Ljubo Jovanovićem odločil, da potu-

je v Rim. Dan odhoda je določen za dno 24. tm. Spremljali ga bodo zunanji minister dr. Ninčič, načelnik presbira in višji uradniki ministrskega predsedstva in zunanjega ministrstva. Sestava teksta pogodbe o razmejitvi pri Reki je poverjena komisiji strokovnjakov. V pogodbo bodo sprejete tudi posebne določbe glede zaštite naših narodnih manjšin v Italiji. Defenzivna pogodba pušča Jugoslaviji na Balkanu proste roke, zlasti napram Bolgariji. Pogodba bo sklenjena za dobo 5 let ter se lahko podaljša sporazumno za nadaljnja 3 leta. Odpovedni rok znaša 1 leto.

Konferenca makedonstvujuščih v Sofiji.

Beograd, 19. januarja. (Izv.) Včeraj je bila v Sofiji otvorjena konferenca vseh makedonskih organizacij. Na včerajšnjem posvetovanju delegatov se je razpravljalo o notranjepolitičnem polo-

žaju, zlasti pa o odnošajih Macedoncev napram Cankovi vladi. Danes se vrše posvetovanja in razprave o zunanjih politiki s stališča Macedoncev.

Pred plebiscitom na Grškem.

Beograd, 19. jan. (Izv.) Glasovi poročili iz Aten se sestane grška narodna skupščina k rednemu parlamentarnemu zasedanju dne 21. ali 23. tm. Zatrjuje se, da bo del poslancev stavil predlog glede vzpostavitve grške dinastije. Z druge strani pa se temu ugovarja, češ, da bi

to pomenilo prejudic plebiscita, ki naj odloča o tem vprašanju. Venizelos bo sklical te dni sejo načelnikov opozicijskih skupin, na kateri se bo razpravljalo o garancijah za svobodo bodočega plebiscita.

RETORZIJE PROTI NEMŠKIM PODJETJEM v JUGOSLAVIJI.

Beograd, 19. jan. Iz Berlina prihaja vest, da potekajo pogajanja radi nemških reparacijskih dobav naši državi slabo in da se bodo najbrže ukinila. Naša vlada se posvetuje o korakih, ki jih bo v tem slučaju ukreniti proti podjetjem v naši državi, ki so last državljanov Nemčije.

MADŽARSKE ZASTAVE NA JADRANSKEM MORJU?

Rim, 19. jan. Madžarski poslanik v Rimu Albert Nemes je dal novinarjem sledečo izjavo: »Mi Madžari smo posebno veseli, da je končno rešeno reško vprašanje. Madžarska bo prva deležna

blagolati te rešitve, ker bo sedaj vpostavljen normalni promet na progi Reka — Zagreb — Budimpešta, in bo tako naša trgovina ponovno imela izhod na morje. Mirovne pogodbe dajejo Madžarski pravico, da ima svojo trgovsko mornarico in da se na njej vije madžarska zastava. Naravno da se bodo te ladje gradile na Reki in da bo Reka njihova trgovska baza.

POINCAREJEVA ZMAGA.

Pariz, 19. jan. V včerajšnji seji zbornice je imel Poincaré daljši govor v obrambo vladne politike proti Nemčiji. Povdarjal je, da je francoska politika odkrita in govorice o tem, da hoče Francija dobiti politični vpliv na dele nemške države, so strašila za deco. Po-

ti. Močno državo potrebujemo zaradi varnosti pred tujci, močno državo zidamo, ker smo zaostali in se moremo le potem smotrene koncentracije vseh svojih sil povzpeti na ono višino, kjer bo prišla naša narodna individualnost do polne veljave.

Separatizmi nas ubijajo. Separatizmi nas ne puste do razmaha. Namesto, da se poženemo na morje, se davimo v hribovskih klancih. Dokler smo tako slabi, da iščemo pri nam nenaklonjenih narodnih sodnike in advokate za našo politično pravico, tako dolgo se bomo morali pripravljati še na nove Danajške darove.

Epilog beograjski konferenci.

Glasovi češkega tiska.

Vsi uglednejši češki listi so zavzeli stališče napram rezultatom beograjske konference. Ker iz teh razmotrivanj odseva idealna in dejanska slika Male antante in lahko opazimo marsikatero

normo, po kateri se ravna tudi naša zunanja politika, navajamo v izveščku nekoliko važnejših glasov:

»Prager Presse« vprašuje najprej, kaj je krivo, da je beograjska konferenca napravila toliko hrupa, ko je vendar bilo znano, da je čisto navaden sestanek, ki je bil že davno poprej določen? — Vzrokov je več. Sedanji položaj je zelo povoljen za razne kombinacije. Negotovitost v francosko-angleških odnošajih, presojanje nemškega in reparacijskega vprašanja spadajo sem. Neposredno pred konferenco je bila sklenjena francosko-češkoslovaška pogodba, ki jo je zunanji svet krivo razumel. Vsi so pričakovali, da bo na beograjski konferenci cela Mala antanta stopila v alijanso s »imperijalistično« Francijo in ji pomagala ustvariti blok za ohranitev francoske hegemonije v Evropi. Drugi so napovedovali razširjenje Male antante — Poljska, Grčija, celo Bolgarija bi imela pristopiti. Kar se tiče Rusije, so marljivi poročevalci vedeli, da bo beograjska konferenca prinesla novo linijo; priznanje de iure je bilo toliko kot gotovo. Sploh je izgledalo, da bo konferenca naperjena proti Angliji, Italiji in Nemčiji. — Nsa te kombinacije izvirajo

zdravlja sporazum med Jugoslavijo in Italijo. Nato je stavil Poincaré vprašanje zaupanja. Zbornica je s 408 proti 140 glasovom sprejela dnevni red, za katerega se je odločila vlada.

—□—

Zvišanje železniške ležarine.

Beograd 18. jan. Generalna direkcija državnih železnic je sklenila povišati od 1. februarja pristojbine za ležarino v kolodvorskih skladiščih, in sicer v Bosanskem Brodu, Sarajevu in Gruznu od 40 na 50 Din, v ostalih postajah od 20 na 30 Din, na otvoreni progi pa od 10 na 15 Din, za kvadratni meter.

Demisija egiptovske vlade.

Kairo, 19. jan. (Havas) Vlada je podala demisijo.

Težke obtožbe proti Franciji v angleškem parlamentu.

London, 19. jan. V spodnji zbornici je vodja delavske stranke podrgel reparacijsko politiko angleške vlade ostri kritiki. Očital je Franciji, da posoja svoj denar Mali antanti, Anglija pa mora odplačevati svoj dolg Ameriki in vršiti priprave za lastno obrambo. Francija hodi pot, ki vodi v katastrofo.

Odpoklican ameriški poslanik.

Rim, 19. jan. Ameriški poslanik v Rimu, Child, je odpoklican.

Zopet lahek potres na Japonskem.

Tokio, 19. jan. Včeraj zjutraj krog 6. ure se je ponovil potres v lažji obliki. Zadnji potresi so zahtevali na celim Japonskem krog 50 človeških žrtv.

Poljski fašisti.

Varšava, 18. jan. Policijska preiskava v aferi fašistovske organizacije je končana. Včeraj je bilo aretiranih še 15 članov organizacije, od katerih pa je bilo 10 zopet izpuščenih na svobodo.

—□—

BORZA.

Curik, 19. jan. (Izv.) Sklepní tečaj, Pariz 26.55, Beograd 6.65, London 24.52, Praga 16.80, Milan 25.17, Newyork 578.25, Dunaj 0.00812, žig. krone 0.00812.

Zagrebska borza ob sobotah ne posluje.

odtod, da politična javnost še vedno ne pozna dovolj pravih ciljev Male antante. Ne ve, da so njeni smotri povsem mirovni in da njena tendenca ne gre za razdruževanjem, temveč za združevanjem. Iz defenzivne pogodbe proti habzburški reakciji, ki se je vgnezdila na Madžarskem, se je razvila zveza, ki hoče zaščititi sedanje stanje v Srednji Evropi in doseči mirovno sodelovanje vseh srednjeevropskih držav. Beograjska konferenca je pokazala, da je Mala antanta voljna delati tako z Anglijo in Italijo kakor s Francijo. Dokaz temu je neposredno po konferenci sklenjen italijansko-jugoslovanski sporazum v reškem vprašanju. Ta akt kaže dovolj jasno, kakšne metode uporablja Mala antanta nasproti svojim sosedom in da nima drugih namenov, kakor doseči sporazum in zasigurati mir. Svojo mirovno voljo je pokazala tudi napram Balkanu, ko je naglasila prijateljske odnose do Grčije in desinterese za njenih notranjih problemih, ter ko je povdarila, da tudi napram Bolgariji nastopa stališče mirovne pogodbe. Glede Rusije so se državniki Male antante sporazumeli, da se smernice za odnose do te države ne morejo ravnati po

Naša in tuja šolska politika.

Postopanje jugoslovanskega, italijanskega, avstrijskega in madžarskega ministra prosvete proti narodnim manjšinam.

»Učiteljski Tovariš« v Ljubljani pri-
maša sledečo zanimivo statistično tabelo.
Priporočamo jo v studij »Cillier Zeit-
tung«.

Ministrstvo prosvete v Italiji:

Za 523.000 Jugoslovancev v šolskem
letu 1923-24.

Prepovedane vse jugoslovanske šole.
»La Gazzetta Ufficiale« št. 250 od 24.
oktobra 1923 objavlja kraljevski dekret
od 1. oktobra 1923, št. 2185, katerega čl.
17. se glasi:

»Začetkom šolskega leta 1923-24. se
bo pouk v vseh prvih razredih drugo-
rodnih ljudskih šol vršil v italijanskem
jeziku.

V šolskem letu 1924-25 se bo vršil pouk
tudi v drugih razredih omenjenih šol v
italijanskem jeziku.

V naslednjih šolskih letih se preide
zaporedoma tudi na nadaljne razrede
vse dotlej, dokler se ne bo v vseh razre-
dih ljudskih, kakor tudi meščanskih po-
učevalo v italijanskem jeziku.

Ministrstvo prosvete v Avstriji:

Za 117.500 Slovencev v šolskem letu
1923-24 imelo šol:

Pod pritiskom »Zveze narodov« je
Avstrija dovolila 3 slovenske razrede, ki
so pa vsi le na papirju.

1 razred v Velikoven (manjšinski) —
1 razred v St. Jakobu v Rožu (manjšin-
ski). — Enorazrednica v Selah.

Slovenskih učiteljev oblast noče na-
mestiti.

Ministrstvo prosvete na Madžarskem:

Za 6087 Slovencev v šolskem letu
1923-24 slovenskih šol:

Nič!

Ministrstvo prosvete v Jugoslaviji:

Za 4490 dalmatinskih Italijanov v šol-
skem letu 1923-24. odprlo novih italijan-
skih šol:

V Splitu — 3 razr., 3 učit., za 108 otrok.
— V Korčuli — 2 razr., 2 učit., za 42 o-
trok. — V Šibeniku — 5 razr., 4 učit.,
za 32 otrok. — V Hvaru — 2 razr., 2
učit., za neznatno število otrok.

V Starem Gradu se je radi pomanj-
kanja otrok morala šola zapreti na pred-
log Italijanov samih.

Italija vsiljuje italijanske šole naši
državi. »Gazzetta Ufficiale« z 12. novem-
bra 1923 je objavila kr. odlok-zakon od
10. septembra 1923, št. 2308, s katerim se
dovoljuje vsota v znesku 500.000 Lir za
nakup poslopja v Splitu za italijansko
šolo. Finančni minister je odredil s po-
sebnim odlokom vpis omenjene vsote
med izredne izdatke ministrstva zuna-
njih zadev za proračunsko leto 1923-24.
Ta odlok-zakon je predložen parlamentu,
da ga izpremeni v zakon.

Ministrstvo prosvete v Jugoslaviji:

Za 14.000 Madžarov v Sloveniji v šol-
skem l. 1923-24 v Sloveniji vzdrževalo:

1 popolnoma nemško meščansko šolo
s štirimi razredi, 21 popolnoma nemških
osnovnih šol z 43 razredi, 1 slovensko-
nemško meščansko šolo, 21 slovensko-
nemških osnovnih šol, 1 slovensko-nem-
ško srednjo šolo. Vlada daje poleg tega
Nemcem koncesije za kulturno-bojna
nacionalna protislovanska društva.

Ministrstvo prosvete v Jugoslaviji:

Za 14.000 Madžarov v Sloveniji v šol-
skem l. 1923-24. v Sloveniji vzdrževalo:

14 madžarskih šol z 31 razredi.

Bilanca:

Gospodu ministru vnanih poslov:

Za Jugoslovane v Italiji, Avstriji in
na Madžarskem — skrajno pasivna.

Gospodu ministru prosvete:

Za Italijane, Nemce in Madžare v
Jugoslaviji — visoko aktivna.

tem, kdo je na vladi, temveč po kon-
kretnih interesih posameznih držav in
po splošni situaciji evropske politike.
Celotna bilanca je tedaj prinesla razoča-
ranje onim, ki so ji pripisovali nekake
posebne evropske cilje in ki so se ukvar-
jali z raznimi kombinacijami. Konfe-
renca pa je v resnici svoj cilj dosegla,
ko je pripravila vse, kar zahteva na-
daljevanje dosedanjega dela in ko je
mešila vse aktualne naloge tako, da je
dokazala svoje mirovne cilje in metode.
»České Slovo« pravi, da Evropa sicer

še ni popolnoma premagala poveljno
krizo, ni pa se bati, da bi bilo mirovno
delo, ki je zahtevalo tolikih žrtev, ogro-
ženo in v nevarnosti, da se sesuje. Zgo-
dovinarji bodočnosti bodo priznali Mali
antanti, da je storila veliko delo, ko je
pripomogla k pacifikaciji Madžarske in
ko je pomagala ustvarjati zaupanje v
sodelovanje raznih narodov, zaupanje,
ki ga je bilo v Evropi tako malo. Ko
so se pred vojno vršili diplomatski se-
stanki, je to vzbujalo vznemirjenje in
nezaupanje, ki je šlo na račun tajne

diplomacije. V poveljni diplomaciji se u-
veljavlja bolj boljši novi režim, ki noče
poznati tajnih pogodb in ki postavlja
namesto intrig in kupčij s tujim ozem-
ljem lojalnost in korektnost. O tem pri-
ča sistem pogodb Male antante, franco-
sko-češkoslovaška pogodba in cela vr-
sta drugih, ki so bile ali še bodo regi-
strirane pri Zvezi narodov. — Zadnja
konferenca Male antante je vzbudila
nenavadno zanimanje, ne le zato, ker je
Mala antanta pomemben faktor v evro-
pski politiki, ampak tudi zbog tega, ker
še vsi ne poznajo dovolj njenih ciljev
in metod. Zato so se tudi mnogi razočali,
dočim so boljše informirani sprejeli nje-
ne rezultate s polnim zadovoljstvom. V
Beogradu je bilo s povdarmom povedano,
da je sodelovanje Anglije s Francijo po-
trebno in da je sodelovanje Italije taki-
sto potrebno kakor zveza s Francijo.
Pomoč pri gospodarski obnovi Madžar-
ske in pri reševanju madžarskega poso-
lja kaže, da se mora mirovna stavba
upirati tudi ob narode, ki so bili med
vojno v nasprotnem taboru. Pogoj je se-
ve njih lojalnost in točno izpolnjevanje
mirovnih pogodb. — Glede ruskega pro-
blema se je konferenca odločila, da imej
vsaka država prosto roko. K temu vpra-
šanju pa se povrne prihodnja konferen-
ca, ki se vrši spomladi ali v poletju v
Pragi. Konferenca je rešila aktualna
vprašanja, kar pa je glavno, je znova
poglobila atmosfero vere in zaupanja v
obnovo Evrope, ki se ne da zadržati.

»Lidové Noviny« pravijo, da je kon-
ferenca prinesla presenečenje v povsem
drugi smeri, kakor ga je kdo pričako-
val. Beograd je pokazal, da naj Mala
antanta ne misli izključno na zvezo s
Francijo, temveč naj ceni tudi italijan-
sko prijateljstvo. Veriga sporazuma je
bila podaljšana, da se zaščiti in zasig-
ura nova Evropa. Dr. Beneš je izjavil
mirne vesti, da lahko sklene tudi z An-
glijjo prav takšno pogodbo kot jo je
sklenil s Francijo. Tudi Anglija in Če-
škoslovaška imata obilo skupnih intere-
sov, ki jih lahko branita, ne da bi ogro-
žala druge. Nova Evropa ni sanja filo-
zofskih sanjačev, tudi ne navaden di-
plomatski akt, temveč je evrsto delo
narodov.

**POLITIČNA ŠOLA JDS ZA MARI-
BORSKO OBLAST se vrši od 11. do 15.
febr. tl. v Mariboru. Da se more čim
prej izvršiti razporedba glede udeležencev,
naj se javijo kmečki in obrtniški
mladeniči, ki se hočejo udeležiti te šole,
na naslov: Oblastno tajništvo JDS v
Mariboru, Cankarjeva ul. 1.**

»Hvala Vam. Ste pripravljene?«

Vprašanje: — Koliko ste stari?

Odgovor: — Devetnajst let v juniju.

Vprašanje: — Kaj pravite! Mislil
sem, da ste v pet do šestintridesetem le-
tu. Kje ste rojeni?

Odgovor: — V Missouriju.

Vprašanje: — Kdaj ste začeli pisa-
teljevati?

Odgovor: — 1836.

Vprašanje: — A kako je to mogoče,
če imate sedaj šele devetnajst let?

Odgovor: — Ne vem. Ali se Vam ne
zdi čudno.

Vprašanje: — Res je čudno. Koga
imate za najbolj čudnega človeka med
onimi, ki ste jih poznali?

Odgovor: — Aarona Burra.*

Vprašanje: — Pa slej niste mogli po-
znati Aarona Burra, če ste šele v devet-
najstem letu.

Odgovor: — No če je Vam boljše zna-
no, zakaj vprašujete?

Vprašanje: — Le zdelo se mi je ta-
ko, nič več. Kako ste poznali Burra?

Odgovor: — No, slučajno sem bil ne-
kega dne pri njegovem pogrebu in on mi
je rekel, naj ne delam takega ropota
in —

Vprašanje: Dobra nebesa! Če ste bili
pri njegovem pogrebu, je moral biti
vendar mrtev, in če je bil mrtev, kako se
je mogel brigati, če ropotale ali ne?

* Polkovnik Aaron Burr je bil pod-
predsednik Unije. — Ubil je 1804. za-
služnega državnika Aleksandra Hamil-
tona z dvoboja.

Politične vesti.

* Le na dan z besedo, gospodje! Za-
dnja številka narodno - socialistične
»Nove Pravde« je jasen dokaz popolne-
ga duševnega razsula te strančice. Manj
nas zanima, da »Nova Pravda« žene svo-
je pristaše odkrito med avtonomiste in
revizioniste in se postavlja v donkišot-
sko pozo proti ustanovitvi mariborske
oblasti. Če tega ne morejo preprečiti ni-
ti klerikaleci skupno z Radičem, kako naj
zmore to Deržić s par svojimi pristaši
v celi državi? Zanimiva pa je izjava
zadnje »Nove Pravde«, da so narodni
socialisti pripravljeni se zvezati tudi s
klerikalci v boju proti demokratom in
da je to že davno njih iskrena želja. Za-
to — pravi »Nova Pravda« — se čudijo,
da jih »Slovenec« še vedno napada. Ali
si morete misliti še lepšo zavezniško po-
nudbo? Ali ne bo dr. Korošec kar za-
grabil lepe prilike, da s par sto glasovi
narodnih socialistov nadomesti one ti-
soče glasov, ki jih bo izgubil pri prihod-
njih volitvah radi svoje bedaste politi-
ke?!

* Sestanek Pašića z Mussolinijem. V
nasprotju z dosedanjimi poročili rimskih
listov objavljajo listi od 18. tm. vest,
da se bo vršil sestanek med Pašićem in
Mussolinijem še koncem januarja. Po-
litični krogi upajo, da bodo dotlej za-
ključena tudi že pogajanja o še nereše-
nih vprašanjih, ki se v glavnem nana-
šajo na ureditev prometa v reški luki.
Mussolini pred definitivno rešitvijo vseh
teh zadev ne bo razpisal novih volitev.

* Sestanek nemškega drž. kancelarja
z bavorskim min. predsednikom. Državni
kancelar Nemčije Marx je odpotoval 17.
tm. iz Berlina, da se nekje v Srednji
Nemčiji sestane z bavorskim ministr-
skim predsednikom pl. Knillingom.

* Radić se zopet umika. Pisali smo o
znani Radićevi izjavi dopisniku itali-
janskega lista »Secolo«, v kateri je na-
povedoval krvavo revolucijo. Seveda je
dal to izjavo, še predno je vedel za spo-
razum med Jugoslavijo in Italijo in je
upal še na laško pomoč. Sedaj pa naen-
krat objavlja v dunajskem listu »Der
Abend«, da je njegova izjava v »Secolu«
potvrjena, češ da on ni nikdar za re-
volucijo, ker je pacifist. Dalje naznanja
v tem listu strmečemu svetu, da »bomo
kmalu prišli v Beograd, da strmogla-
vimo z opozicijskim blokom. Pašić-
ca«. Radićeve metamorfoze v razdobju
par dni so res upravljevalske in mu
k tej umetnosti le čestitamo.

* Finančni odbor je v seji 18. tm.
sprejel proračun za l. 1924-25 z 18 proti
10 glasovom. Za uradnike je predvide-
nih mesto 800 mil. D samo 600 milj. D.
Ekstistenčni minimum za dohodarino v
Sloveniji je zvišan na 5000 D.

Mark Twain:

Interview.

(Po H. Osminu —ro—).

Močni in spretni mladi mož se je vse-
del na mojo prošnjjo, povedal, da je v
zvezi z »Dnevno nevihto« in pristavil:
»Upam, da nimate ničesar proti temu,
da Vas interviewam.«

»Da me —?«

»Da Vas interviewam.«

»A tako! Gotovo — da. Hm! Da —
gotovo.«

Onega jutra nisem bil prav v redu.
Menda so moje dušne sile res trpele. Šel
sem k knjižnici, in ko sem iskal šest do
sedem minut, sem videl, da je bolje, če
se obrnem naravnost do mladega moža.
Vprašal sem:

»Kako se piše?«

»Piše? Kaj pa?«

»Interviewati.«

»O! Zakaj pa hočete to napisati?«
»Saj nočem napisati; vedeti. hočem,
kaj pomeni.«

»No, čudno, moram priznati. Lahko
Vam povem, kaj pomeni, če — če —«

»O, zelo lepo! Zadostuje; zelo Vam
bom hvaležen.«

»In: i-n, ter: t-e-r, inter —«

»Pišete torej z i-jem?«

»Naravno!«

»O, zato sem iskal tako dolgo.«

»A, dragi gospod, s čim pa ste hoteli
pisati?«

»No, jaz — jaz — ah ne vem. V lek-
silikonu sem gledal zadaj, ker sem mislil,

da najdem naslikano. Pa je zelo stara
izdaja.«

»No, spoštovani prijatelj, tudi v no-
vejši izdaji bi ne dobili naslikane te be-
sede — oprostite, dragi gospod, saj mi
ne boste zamerili — a ne zdite se mi ta-
ko — tako — inteligenčen, kakor sem
pričakoval. — Ne zamerite — nisem mi-
slil nič slabega.«

»O, prosim, prosim! Mnogi so mi že
rekli, in ljudje, ki se ne laskajo, tudi ni-
majo nobenega povoda dvomiti, da sem
v tem oziru zelo čuden. Da — da; z nav-
dušenjem govore o tem!«

»Lahko si mislim. A sedaj, kar se ti-
če tega interviewa. Veste, da je sedaj
navada interviewati vsakega, ki postane
znan v javnosti.«

»Tako, nisem še ničesar slišal o tem.
Zelo zanimivo mora biti. S kom to dela-
te?« »Večkrat bi se moralo delati s ko-
lom, a navadno se dela tako, da stavi
interviewer vprašanja, na katere inter-
viewani odgovarja. Tako je sedaj zelo
priljubljeno. Ali mi dovolite, da Vam
stavim vprašanja, ki naj razjasne va-
nejše točke Vaše privatne in javne pre-
teklosti?«

»O, z veseljem — z veseljem. Sicer
imam zelo slab spomin, a upam, da Vas
ne bo motilo. Jaz imam res zelo neroden
spomin — čudno neroden. Enkrat mi gre
v galop potem rabi zopet do štirinajst
dni, da prekorači dano točko. Dela mi
veliko žalosti.«

»O, ne škodi; samo, da hočete storiti,
kar je v Vaših močeh.«

»Te hočem. Zelo se bom potrudil.«

Volitve v cenilne komisije.

Dne 20. januarja 1924.

1. Za sodne okraje Slov. Gradec, Šoštanj, Prevalje in Marenberg se vrše volitve pri davčnih uradih. Kandidatna lista je: kot člana Konrad Iršič, pos. in gost. v Mislinju in dr. Ferdo Pirnat, odv. v Slov. Gradcu, kot namestnika Tonček Rogina, pos. v Podgorju in Ivan Kralj, pos. in mizar v Slovenjgradu.

2. Za sodne okraje Ptuj-Ormož-Rogatec: člana: Jakob Zadavec, pos. paromlina v Središču, Davorin Tombah, trg. in pos. v št. Vidu; namestnika: Al. Preac, trg. v Rogatu, Vinko Simonič, okr. Ptuj.

3. Za mesto Maribor. Skupni kandidati gospodarskih krogov so: I. za člane: inž. Oskar Dračar, ravnatelj milarne, Klavniška ul. 27, Ludvik Sabunkošek, obrtnik in trgovec, Jurčičeva ul. 9, J. N. Šoštarič, trgovec, Aleksandrova c. 13.; II. za namestnike: Fr. Horvat, slik. mojster, Slovenska ul. 10, Jos. Skaza, uradnik Trg. banke, Slov. ul. 4, Jos. Šerec, trg., Aleksandrova c. 32. Volitve v nedeljo 20. jan. od 7. do 13. ure pri davčnem uradu v Mariboru in sicer za volilce z začetnimi črkami A-J v sobi št. 9, za volilce z začetnimi črkami K-R v sobi št. 12, za volilce z začetnimi črkami S-Z v sobi št. 13.

4. Za cenilni okraj Celje-okolice (okr. glavarstvo Celje in ekspozitura Mozirje) so kandidati za člane: Jos. Božič, gost. in pos. na Bregu, Vinko Pavlin, trg. in pos. v Trbovljah, Fr. Podbrežnik, les. trg. in pos. v Gornjem gradu; za namestnike: Miloš Rozin, klepar v Trbovljah, Ivan Španzer, pek. mojster na Vranskem, Ivan Vizovišek, trgovec v Žalcu.

5. Za cenilni okraj Celje mesto: Kandidati za člana dr. E. Kalan, odv. v Celju, za namestnika Miloš Hohnjec, klepar v Celju in Fr. Lukas, veleindust. v Celju.

ni minister stoji na stališču, da se mora ugoditi vsem zahtevam, ki jih stavi organizacija sodnikov glede materialnega položaja in bo to stališče zastopal tudi pred narodno skupščino.

— Likvidacija kmetijskega oddelka bivše pokrajinske uprave v Ljubljani ima biti izvršena do 15. febr. Čuje se, da bo za oblastnega kmetijskega referenta pri mariborski oblastni upravi imenovan inšpektor v ministruvstvu poljoprivrede g. Jos. Zidanšek, za veterinarskega strokovnjaka pa dr. Janko Rajar.

— Repatriacija naših ljudi iz Westfalske. Na Westfalskem je bilo prej v tamšnjih rudnikih zaposlenih krog 40.000 naših ljudi, med katerimi je zlasti mnogo Slovencev. Vsi ti ljudje so sedaj brez posla in zaslužka. Na posredovanje našega konzula in zastopnikov naših emigrantov je ministruvstvo za socialno politiko odobrilo kredit v znesku 200.000 dinarjev za repatriacijo teh ljudi. V zadnjem času so jih začele nemške oblasti zelo preganjati. Mnogo rodbin, ki so živele že po dvajset let v Nemčiji, je bilo izgnanih in skoraj dnevno prihajajo večji in manjši transporti iz Nemčije, kjer vlada strahovito pomanjkanje dela in zaslužka. Da zaščiti domače ljudi, je vlada začela izganjati tučce.

— Za naše državljanke na Westfalskem je naša vlada dovolila podporo 200.000 Dinarjev.

— Žombolja bo izročena Rumuniji do 20. jan. Iz Velikega Bečkereka poročajo: Predaja krajev, ki jih je Jugoslavija v smislu tozadevnega sporazuma odstopila Rumuniji, se vrši v polnem redu. Predaja Žombolje rumunskim oblastem se bo vršila bržkone dne 20. jan.

— Išče se rodbina slovenskega poročnika. Vojni minister je prejel od gospe V. Djordjevske v Galacu (Rumunija) preko našega poslanika v Bukarešti sledeče obvestilo: »L. 1916, ob priliki umika iz Dobruže, je bil težko ranjen poročnik Josip Navodnik (ali Zavodnik?) iz srbske vojske. V Galacu je bil spravljen v vojno bolnico III. vojnega korpusa. Rumunski zdravniki so ga negovali, tudi gospodje od rumunskega Rdečega križa, vendar je ranam podlegel. Ker je izgubil dar govora in pri njem niso bile najdene nikake listine, se ni moglo vedeti ničesar o njegovi rodbini. Pokopan je na mestem pokopališču. Prosimo, da javite, ali ga naj reinkumiramo na groblju rumunskih junakov ali ga naj pošljemo v domovino. L. 1918 sem bila ravnateljica te bolnice ter morem dati podatke o umrlem, če to rodbina želi.« — Ministrstvo vojne na podlagi tega pisma prosi, da se javi rodbina imenovanega, o katerem slutijo, da je bil Slovenec.

Vprašanje: — Res čudovito. Kaj mislite?

Odgovor: — Bog ve! Svetove bi dal za to, da bi vedel. Ta častitljiva in grozna uganka je vrgla senco na celo moje življenje. A sedaj Vam hočem odkriti skrivnost, katere nisem priznal še nobenemu živemu bitju. Eden izmed naju je imel posebno znamenje — velik »kratek« na hrbtu leve roke; to sem bil jaz. In ta otrok je utoni.

Vprašanje: — No, torej! Ne uvidim, da bi bila stvar povsem kaj nejasna.

Odgovor: — A jaz. Vendar ne razumem, kako so mogli ljudje tako slepo zgrabiti, da so pokopali nepravca. A st! — Ne govorite o tem, da bi Vas lahko slišala družina.

Vprašanje: — Mislim, da imam za sedaj dovolj snovi. Zelo sem Vam hvalečen za Vaš trud. A poročilo o pokopu Aarona Burrsa bi me zelo zanimalo. Ali bi mi lahko povedali, kaj Vas je privedlo do mnenja, da je bil tako čuden mož?

Odgovor: — O! Malenkost. Med petdesetimi bi se ne eden ne brigal za to. Ko je bil končan pogrebni govor, in se je spreved pripravljati proti pokopališču, in je ležal mrliči lepo v krsti, je rekel, da bi si rad malo ogledal to igro; vstal je in se vsedel h kočijažu.

Mladi mož je nato s spoštovanjem odšel. — Bil je zelo prijeten družabnik, in nerad sem videl, da se je poslovil.

—□—

— Duš se je omračil v četrtek, dne 17. tm. v preiskovalnem zaporu celjskega sodišča v Celju, kamor je bil oddan radi hudodelstva nečistosti, učiteljskemu pravniku Stanku Š. (uler) iz Rakeka, ki je služil nazadnje v Loki pri Zidanem mostu. Ko je stopil jetniški paznik Ogrizek, nič hudega sluteč, v njegovo celico, ga je udaril s tako silo po glavi, da mu je prebil lobanjo. Težko poškodovanega Ogrizeka so oddali v celjsko javno bolnico, Š. pa v blaznico.

— Strašen zločin se je zgodil, kakor se nam poroča iz Celja, začetkom tega tedna v Trbovljah. Ko je šel po noči posestnik L. Vizvošek k svojemu sosedu, ga je doslej še nepoznan zločinec napadel iz zasede ter mu zasadil nož v trebuh s takšno silo, da je umrl na posledicah v celjski javni bolnici kmalu nato, ko so ga prepeljali tja. Bil je jedva 36 let star ter zapušča ženo in enega nepreskrbljenega sina.

— Belečine? V obrazu? V udih? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bodele čudili! Dobrodejen pri drgnjenju celega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje ust! Veliko močnejši in boljši kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljen! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev s 10% doplatka razpošilja: lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatrž št. 201, Hrvatsko.

— Vlom v banko. V Velikih Topolčanah na Slovaškem so dne 17. tm. popoldne vdrl maskirani razbojniki v prostore slovaško-ameriške banke, napadli uradnike s samokresi ter težko ranili ravnatelja in blagajnika. Odnegli so za 200.000 čkon gotovine.

— Pred splošno stavko železničarjev v Angliji. Iz Londona poročajo: Tajnik zveze železniških strojevodij in strojnih kurjačev Fromboy je izjavil, da bo prihodnjo nedeljo o polnoči izbruhnila generalna železničarska stavka.

— Zadnji potres so čutili tudi na obali Jadranskega morja, zlasti v Splitu in Šibeniku ter na otokih.

— Penovni proces proti morilcu Daskalovu, Nikolovu, ki je bil pri zadnji potni obravnavi v Pragi, kakor smo poročali, oproščen, se vrši verjetno na spomlad. Sedaj se vrši nova preiskava.

— Najstarejši poljski gledališki igralec. Vincencije Rapacki je umrl dne 12. januarja v visoki starosti 85 let. Bil je znan kot najboljši poljski karakterni igralec in je še pred kratkim aktivno nastopal na poljskih odrih.

— Niso ga pustili umreti. Nenavaden poskus samomora, ki je vzbudil mnogo veselosti, se je izvršil te dni na francoski Rivijeri. Nek Poljak, Löwenthal po imenu, si je hotel končati življenje. V ta namen si je najel čoln, se odpeljal daleč na odprto morje, vrgel vesla v vodo ter legel v znak v čolnu, pričakujoč smrti, bodisi, da se čoln prekuene, ali pa od žeje in gladi umrje. Toda usoda je hotela, da je privozil tam mimo nek motorni čoln. Ko so zapazili nenevaden čoln, so mislili, da je možakar po nesreči izgubil vesla. Priklopili so čoln na svojega ter ga hoteli odvesti nazaj v pristanišče. Toda Poljak s tem ni bil zadovoljen. Hoteč na vsak način v smrt, je skočil v morje. Pa niti tu mu niso pustili v miru umreti. Potegnili so ga iz vode ter na motornem čolnu odpeljali na suho, kjer si je še isti večer premislil ter sklenil še nadalje uživati dobrote tega življenja.

— Smrt sivolašega gledališkega umetnika. Na Dunaju je umrl dne 15. tm. dolgoletni član dvorne opere Fritz Schrödter v visoki starosti sedemdesetih let. Pokojnik je bil znan daleč med umetniškimi krogi ter se je že pred desetimi leti umaknil mlajši generaciji.

— Največji zrakoplov na svetu grade Zeppelinove tvornice v Nemčiji za Združene države Amerike. Zrakoplov je že povsem dogotovljen in se bodo v kratkem pričele poskušne vožnje. Dolg je 200 metrov in 31 metrov visok. Goni ga pet velikih motorjev, vsak po 400 konjskih sil. Motorji so nameščeni v posebnih gondolah. Zrakoplov vsebuje 70.000 kubičnih metrov plina. Namenjen je za reden zračni promet med Ameriko in Evropo. Ker pa je nesreča znanega zrakoplova »Dixmude« pokazala, da je

tak promet skorajda nemogoč, vlada med zainteresiranimi krogi bojazen, da bo tudi Amerika opustila svoj prvotni načrt ter zrakoplov uporabila v kake druge manj pomembne namene.

— Zamrzla ladja. V nenavadnem stanju je dospela te dni v newyorško pristanišče italijanska ladja »Presidente Wilson«. Na potu je ladjo zasačil leden vihar, ki je tiral pred sabo ogromne ledene gore in snežne hribe. Čim se je veter polegel, je bila ladja pokrita z debelo ledeno skorjo. Ameriški cariniki, ki so ladjo pričakovali v pristanišču, so se nemalo začudili, ko so konstatirali, da ne morejo priti v notranjost ladje, da bi pregledali blago pod krovom. Morarji so morali dobri dve uri sekati led, da so oprostili vrata in omogočili izkrcanje potnikov in carinski pregled.

— Smrti izid boksarske tekme. V Londonu se je vršila pred par dnevi boksarska tekma med znanima championoma Frankom Jeromeom in Bud Taylorom. V dvajsetem kolu je Taylor premagal svojega nasprotnika z knock-outom. Toda udarec je bil tako silen, da se je Jerome zgrudil z razbito lobanjo mrtev na tla. Čas bi bil, da se temu skrajno surovemu sportu napravi konec.

— Dvatisoč let staro zrcalo se je našlo pri raziskovanju neke keltske naselbine v angleški grofiji Midland. Strokovnjaki so mnenja, da je to zrcalo, ki poteka bržkone iz vzhodnih krajev, prinesel v te kraje kak rimski vojak iz Cesarjeve dobe. Zrcalo je lepo izdelano in okrašeno z zlatimi napisi.

— Rojstni dan ekscesarja Viljema. Dne 25. januarja obhaja bivši nemški cesar Viljem svoj 64. rojstni dan. V Dornu se že sedaj vrše velike priprave za cesarsko proslavo tega dogodka. Tudi nemški monarhisti že pridno zbirajo, da odpošljejo svojemu »vladarju« pri meren dar in posebne deputacije, ki naj mu izroče udanostne pozdrave in ga še potrošajo na boljše bodočnost in povrnitev na nemški prestol. Proslave se udeležijo tudi njegova druga žena, princeza Hermiona, dasi si nista posebno doobra.

— Misteriozna tatvina na londonski glavni pošti. Na londonski glavni pošti je bila pred par dnevi izvršena misteriozna tatvina. Ukradene so bile na desletje še popolnoma nepojasnjen način tri usnjate vreče s priporočenimi pismi. — Londonska policija, ki uživa svetovni sloves, si zama bel glavo, da bi to tatvino razkrila in izsledila storilce. Policiji je popolnoma nerazumljivo, kako se je tatvina sploh mogla izvršiti, ker so bile vreče shranjene v posebnem, z železnimi zapahi zaprtim prostoru ter tako težke, da so morali storilci brez dvoma uporabljati tovorni avtomobil. Tega pa bi bila na vsak način morala zapaziti policijska straža, ki neprestano čuva te prostore in poštno poslopje.

Novinarstvo.

Novinarska knjižnica. Tiskovni oddelček češkoslovaške vlade je osnoval novinarsko študijsko knjižnico, ki šteje že sedaj 8000 zvezkov. Novinarski oddelček je najpopolnejša razstava češkoslov. periodičnega tiska in obsega 2500 časopisov. Ves material je skrbno in pregledno urejen, tako da je željena stvar takoj pri roki. Razen tega bo knjižnica nekaj novinarski urad in bo dajala informacije z bibliografske stroke, življenjske, zemljepisne, zgodovinske, politične in statistične podatke ne samo novinarjem, temveč tudi raznim uradom.

Sport.

: POLNP. Opozarjajo se vsi klubi, da je treba ob brutto dohodkov vseh tekem, tudi prijateljskih, v letu 1924 plačati en odstotek kot olimpij. davek JNS. — Dne 9. februarja se vrši v Zagrebu redna glavna skupščina jugosl. nogom. saveza. — 2. marca, 6. aprila in 4. maja se vršijo po nalogu JNS pokalne tekme za Olimpijski sklad ter se opozarja vse klube, da ne sklepajo za te termine nikakih tekem. — V nedeljo 20. tm. ob 11. uri se vrši v zadnji sobi hotela »Pri zmorenu« sestanek vseh klubov v svrhu izvolitve novega poslovnega odbora.

Dnevna kronika.

— Sporazum glede sodniških zahtev. Minister za pravosodje dr. Perić je 17. tm. konferiral s predsednikom zakonodajnega odbora in predsednikom organizacije sodnikov o materialnem položaju sodnikov. V zakonskem načrtu o sodniških, ki ga je izdelal pravosodni minister, se upoštevajo zlasti zahteve sodnikov, ko se nanašajo na njih materialni položaj. Na konferenci je bil tozadevno dosežen popoln sporazum. Pravosod-

Prosim, pogledajte sami! Čigava je ta gluka na steni? Ali ni to Vaš brat?

Odgovor: — O! Da, da, da! Sedaj se spominjam! To je bil moj brat. To je Viljem — Bill smo ga imenovali. Ubogi Bill!

Vprašanje: — Kako? — Kaj je mrtev?

Odgovor: — Kakor se vzame, slutim. Ne moremo reči. Bila je zelo zavozlana stvar.

Vprašanje: — To je žalostno, zelo žalostno. Torej je zginil.

Odgovor: — No, da, takorekoč nenevaden način. Pokopali smo ga.

Vprašanje: — Pokopali! Pokopali, in niste znali, je-li mrtev ali živ.

Odgovor: — O, ne! Tega ne. Bil je zadosti mrtev.

Vprašanje: — No, priznam, tega ne razumem. Če ste ga pokopali in ste znali, da je mrtev.

Odgovor: — Ne! Ne! Samo mislili smo, da je.

Vprašanje: — O razumem. Zopet je prišel k sebi?

Odgovor: — Mu ni padlo v glavo.

Vprašanje: — Kaj takega res nisem še slišal v svojem življenju. Nekdo je bil mrtev. Nekoga so pokopali. Kje je torej tičala nganka.

Odgovor: — Hal Baš to je! Baš to je! Glejte, bila sva dvojčka — pokojni in jaz — in zamenjali so naju v banji, ko nama je bilo šele štirinajst dni, in eden od naju je utonil. A nismo vedeli, kateri. Nekateri so mislili, da Bill, nekateri, da sem bil jaz.

Shod zastopnikov pridobitnih in gospodarskih slojev v Ormožu.

Ormož, 17. januarja.

Na inicijativo srezke organizacije JDS v Ormožu se je vršil v sredo 16. tm. v hotelu Baner v Ormožu sestanek nad 70 zastopnikov gospodarskih in pridobitnih krogov ormoškega okraja.

Od okrajne organizacije v Ormožu povabljeni odposlanec oblastne organizacije JDS v Mariboru, višji davčni upravitelj v p. Otnar Meglič, je v daljšem govoru razvil sliko o davčnem sistemu, ki je veljal v Sloveniji do vojne, med vojno do preobrata, in kako se je ta sistem do današnjega dne razvil.

V živahni debati, ki se je nato razvila in katere so se med drugimi udeležili zlasti gospodje Lovro Petovar, paromlinar Zdravec in civetnik dr. Ban so se obravnavala vsa pereča davčna vprašanja, zlasti glede hišne najemnine, dohodnine in kuluka, pa tudi glede taks.

Posebno glede kuluka se je mnogo debatiralo ter so se nejasne določbe zakona in pravilnika vsestransko prereševali in pojasnili. Edini so si pa bili zborovalci v tem, da pomenja kuluk za Slovenijo novo in povsem neutemeljeno težko obremenitev, katero je treba na vsak način odpraviti.

Skoro tri ure trajajoče zborovanje je predsednik g. Lovro Petovar zaključil, se zahvalil na krasni udeležbi in izrazil upanje, da se bodo vsaj sedaj, ko je vsled visokih davčnih bremen obstanek gospodarskih in pridobitnih krogov ogrožen, le-ti združili v skupno napredno fronto.

Na tem zborovanju so se sprejele soglasno sledeče resolucije, ki se odposljujejo vsem merodajnim faktorjem.

Dne 16. januarja 1924 v Ormožu zbrani zastopniki gospodarskih in pridobitnih slojev iz vsega ormoškega okraja so soglasno sprejeli sledeče

RESOLUCIJE:

Ker grozi vsled neznosnih davčnih bremen in visokih taks gospodarskim in pridobitnim slojem Slovenije v obče in ormoškega okraja posebej v doglednem času gospodarski polom, zahtevamo:

1. Da se izvajanje zakona o kuluku za toliko časa ukine, dokler se ne izvolijo srezki in oblastni odbori, katerih naloga bode glasom ustave, da odločajo o načinu, kako naj se izvrši vzdrževanje cest in o kritju zadevnih stroškov.

Takojšnjo ukinitve tega zakona zahtevamo tudi radi tega, ker pomenja kuluk novo, povsem neutemeljeno davčno breme, neutemeljeno pa radi tega, ker pobirajo občine in okraji za vzdrževanje cest itak visoke doklade, torej bi bili kuluku podvrženi gospodarski in pridobitni krogi za isti namen dvakrat obremenjeni: enkrat z zakladom drugič s kulukom v obliki osebnega dela in zamenske tega dela v plačilo občutno visokih taks.

2. Zahtevamo, da se v najkrajšem času izvede temeljita, sedanjim razmeram odgovarjajoča reforma sistema neposrednih davkov, ki so v posameznih pokrajinah države zelo neenakomerni in zlasti hudo obremenjujejo Slovenijo.

Zlasti zahtevamo, da se hišna najemina, ki znaša v mnogih krajih Slovenije z dokladi vred več nego prejemajo hišni posestniki na kosmatih najemninah, izdatno zniža, da se zniža tudi zemljarina, ki se je napram letu 1922 12 in pol krat zvišala in se sprejme davčna lestvica za dohodnino v obliki, ki jo je predlagala trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani, to pa zagradel, ker je dosedaj veljavna davčna lestvica prikrojena razmeram, kakršne so bile pred vojno, nikakor pa ne sedanjim gospodarskim prilikam.

3. Zahtevamo, da se pri odmeri invalidskega davka izloči iz odmerne podlage dohodnina, to pa, ker je finančni zakon za leto 1921-22 dohodnino izrecno izvzel iz te podlage in ker vsebuje dohodnina itak obdačenje dohodkov, ki so že z drugimi neposrednimi davki obremenjeni.

Ta naša zahteva je tembolj upravičena, ker nam nalaga zakon o ustroju vojske kot remontno doklado novo

breme v izmeri še enkratnega invalidskega davka, ki bi ga gospodarski in pridobitni krogi kratkomalo ne zmogli, ako bi tudi dohodnina služila za podlago odmeri invalidskega davka.

4. Slednjič zahtevamo ponovno, da se iznova uvedejo plačilni nalogi za vse vrste davkov, za katere so bili do nedavnega običajni, ki omogočajo davčnim zavezancem natančno evidenco davčnih predpisov in jim olajšujejo varstvo pravic.

Ker odpade z uvedbo plačilnih nalogov razgrinjanje davčnih predpisov pri oblastnih, uradih in občinah, zahtevamo tudi, da se prej veljavni 30-dnevni rok za vlaganje pritožb in pritožb zopet uvede, to pa za to, ker v mnogih primerih ni mogoče v 15-dnevnem roku zbrati za izvajanje pritožb in pritožb potrebnega materiala.

Sokolstvo.

Starostova beseda.

(Nagovor staroste Sokola v Mariboru, br. dr. Fr. Toplaka na članstvo povodom izvolitve za starosta na 14. občnem zboru Sokola dne 13. tm. v Narodnem domu v Mariboru.)

Bratje in sestre!

Ko prevzemam duhovno dedščino nam vsem nepozabnega staroste br. dr. Vladimírja Serneca, ko mi ob misli na pravkar mi izkazano Vaše zaupanje ponos širi srce, naj izpregovorim par besed, ki so moj credo in program za bodočnost. Svest sem si ogromnega bremena, ki mi je nepričakovano leglo na rame, volja me je, da premagam vse težave in na tem mestu Vas zagotavljam, da se umaknem tisti hip, ko bom videl, da nisem kos svoji nalogi. Vsekdar sem iskal čast samo radi dela. In tega dela, bratje, je čezdalje več!

Naš sokolski program se pogloblja, raste v šir in v višave. Koliko je pred nami še ledine v srcih in dušah mladežev, a resnih delavcev za zrahljanje in preoravanje te ledine je še vse premalo. Zato Vam danes kličem: Pristopite bliže, javite se k delu. Za vsakogar se bo našel delokrog.

Bratje in sestre! Z izvolitvijo sem starosta Vas vseh, ne samo ene grupe. Izmirjevati hočem po najboljših močeh nasprotujoča si stališča, da se misli in predlogi, ki obetajo uspeh, napeljejo v pravo strugo, kjer bodo tekli vsaj vzporedno, če že ne v eni sami struji, ne pa da se križajo in drug drugega izpodbijajo in izrinjajo.

Zaklad idealizma, ki sem ga uzrl v dušah in srcih mnogih naših članov, je ogrožen in neprečeljen.

Sam sem idealist in izlepa ne klonem duha! Delati hočem na to, da se bodo idealna stremiljenja mogla udeleževati in jim omogočiti, da rodijo stoteren sad. Res pa je tudi, da vsega naenkrat ni mogoče doseči. Ne dopustim nikakih prenapljenih eksperimentov, ki bi ugledu našega društva mogli več škoditi nego koristiti. To mislim zgolj v splošnem oziru. V nikakem slučaju ne bom trpel, da se v naše vzvišeno kulturno delo zavleče dnevna politika.

Bratje! V našem sokolskem ščitni naj ne bo peg in madežev! Jaz upam in pričakujem, da nam nastopajoče leto ne prinese nobenih afer. Kjeroli pa bi se skušala uveljaviti zlonamernost — jaz sam v to ne verujem — bo zadela najprej name in bratje, zagotavljam Vas, da preko mene ne bo prišla.

Najviše, bratje in sestre, pa cenim sokolsko disciplino. Zahteval jo bom od vsakogar. Najprej od sebe samega, potem od vseh drugih.

Bratje in sestre! Računajte v meni vsekdar s koncilijantnostjo, z bratskim sočustvovanjem, z resničnim socialnim čutom, ki nahaja najlepši izraz v programatični naši bratski enakosti.

Ne poznam sovraštva, niti rasi, niti fraze. Vsem in vsakomur zagotavljam brezpogojno objektivnost v nastopu med strankami. Kakor mene ne sme voditi strast, tako prosim tudi Vas, da se ogiblujete nepremišljenih in izživalnih nastopov in mi v dvoboju nazi naj omogočite, da najdem in uveljavim to, kar

nas veže in spaja, ne pa, kar nas razdvaja in po nepotrebnem draži duhove. Bratje in sestre!

Srečen sem, da stojim na čelu našega društva obenem s tako odličnimi sokolskimi delavci, kakršna sta naš podstarosta br. dr. Boštjančič in naš načelnik br. Naglič. Med menoj in br. dr. Boštjančičem ni bilo sporov in jih ne bo. Ko gre za naju dva, on ni podstarosta in jaz nisem starosta, temveč midva sva dve glavi in ena misel. Isto velja za moje osebno razmerje do načelnika br. Nagliča.

Srečen pa sem tudi, da šteje naše društvo v obeh svojih odborih, upravnem in tehničnem, prav tako pa tudi v načelstvu Kola jahačev, vrsto požrtvovalnih, odličnih sokolskih delavcev. Če kje in za koga, velja zanje, da nobeden ne vprašuje, koliko je dela in zaprek, temveč, kje je to delo in kakšen je cilj.

In bratje in sestre, naš cilj je samo eden: Da z zdravim telesom in v njem z zdravim sokolskim duhom z vsemi močmi služimo najprej našemu slovenskemu rodu, z njim pa naši prelepi ujediniti domovini, za najsmelejši njen bodoči procvet, razmah in polet, ki mora priti in bo prišel.

Bratje in sestre! Eno je potrebno: Verujemo vsak v samega sebe in vsa bodočnost je naša!

Zdravo, bratje in sestre!

—□—

o Marijonetna predstava. Dne 20. tm. se vrši v mali dvorani Narodnega doma predstava za otroke z lutkami (marijoneti). Pričetek ob 15. uri (3. pop.). Igra se »Začarani prince« igra v 3 dejanjih.

o Iz mariborskega Sokola. Redna telovadba članstva se vrši vsak ponedeljek, sredo in petek v realni telovadnici (vhod Krekova ulica) od 20. do 22. ure, starejših članov v gimnazijski telovadnici (vhod iz Koroške ulice čez vrt) vsak ponedeljek in petek od 20. do 21½ ure. Telovadba članic se vrši istotam (gimn. telov.) vsak ponedeljek in petek od 19. do 20. ure. Bratje in sestre, ne pozabljajte sokolskih dolžnosti ter prihajajte redno in točno v telovadnico!

o Načelstvo Kola jahačev naznanja, da se vrši jahalna vaja v nedeljo 20. tm. za novince ob pol 9. uri in za starejše člane ob pol 10. uri dopoldne. Zdravo!

o Sokolsko društvo v Studencih pri Mariboru vabi na predavanje, ki se vrši v soboto dne 19. tm. ob pol 8. uri v Sokolskem domu v Studencih. Predava br. Mile Sertič »O našem Jadranu i njegovi važnosti za našo domovino«. Članstvo in prijatelji društva vabljeni! — Zdravo!

Celjske vesti.

Celjsko mestno gledališče. Ker so nedostatki pri mestni električni razsvetljavi s petkom zopet odpravljeni, se vršijo odslej zopet redne gledališke predstave. V torek, dne 22. tm. gostujeta ga. Vera Danilova in g. Rogoz, člana Nar. gledališča v Ljubljani v satirični igri »2 × 2 = 5«, v soboto dne 26. tm. je otroška igra »Zakleti prstani«, izven.; v nedeljo 27. tm. pa Nušičev »Sveta«, izven. Nadalje se pripravlja tudi opereta »Mamzell Nitouche«.

Izpred sodišča.

Vaška »idija«.

Dne 21. oktobra so 30letni hlapec Jožef Simonič, 23letni delavec Simon Cigler, 24letni zidar Simon Malek, delavec Franc Cviki ter Franc Dobnik vsi iz Razvanja, okraj Maribor, kožuhal pri Francu Omiču v Razvanju. Okoli polnoči so se odstranili vsi proti domu. Med potoma je Franc Cviki kričal običajno »aufbaks« in ko ga je Dobnik opozoril, naj ne kriči tako grdo, se je Simonič brez nadaljnjega zagnal v Francu Dobnika ter ga vrgel na tla. Nato so tudi ostali fantje razun Maleka začeli udrihati po napadenem, ki je ležal na tleh, pri čemer je Cigler rabil železno palico, Cviki ka kamen. Ko se je napadenemu posrečilo da je fantom utekel, so stekli za njim, ga vnovič podrlj na tla in udrihali po njem. Dobnik je zadobil razven ene lahke telesne poškodbe na tilišču še z nožem rano na hrbtini strani, desnega

koša, ki je sama na sebi težka telesna poškodba. Malek taji, da bi se bil dotaknil poškodovanca, Simonič in Cigler deloma priznata, Cviki pa je neznanega bi-vališča. Simonič je bil obsojen na 4, Cigler na 3 mesece težke ječe, dočim je Malek radi pomanjkanja dokazov oproščen.

Nasilen gost.

Dne 23. novembra l. l. se je nahajal 21letni delavec Anton Horvat iz Nuskave, okraj Murska Sobota, v gostilni Štefana Mehiša v Nuskavi, kjer je neprestano zabavljaj in zbadal. Ko je prišel gostilničar Štefan Mehiš domov in zaznal o Horvatovem početju, je zahteval od njega, da plača in se odstrani. To pa ga je tako razjezilo, da je vzdignil kozarec in ga zaludal za gostilničarjem, pri tem pa zadal eno tablo. Nato je gostilničar spet stavil razgrajaja na odgovor in zahteval njegovo odstranitev. — Razgrajaja pa je mesto odgovora potegnil svoj nož ter dvakrat zamahnil proti gostilničarju, ki se mu ni mogel izogniti. Zabodel ga je v prsa in ga smrtno nevarno poškodoval. Horvat prizna svoje dejanje, govori sicer o nekem slobovanju, o katerem pa ne more biti govora, ker ni bil napaden, temveč je on napadel. Obsojen je bil na 1 leto težke ječe.

Surova hči.

Dne 12. decembra l. se je 29letna posestniška hči Marija Goncez v Dolgovaških goricah, okraj Lendava, sprla s svojo rodno materjo Katarino Goncez. Tekom prepira je hči udarila mater a kolom po glavi, tako, da jo je lahko telesno poškodovala. Okrožno sodišče je surovo hčer obsodilo na 5 dni ječe.

Financarja obdoližila podkupljivosti.

Dne 30. oktobra se je 45letna posestnica Ana Rajtar v Gomilci, okraj Lendava, v pisarni finančne kontrole v Lendavi izkazila, da se je dal starešina finančne kontrole v Beltincih od Matjaža Koroša za 5 kg moke podkupiti. Okrožno sodišče jo je obsodilo radi pregreška po § 104 srb. k. z. na 300 D denarne kazni.

Razno.

Prazgodovinska jajca na prodaj. Kakor smo že svoj čas poročali, je našla ameriška raziskovalna komisija v puščavi Gobi več jajc od predpotopne živali, takozvanega dinosaurus. Nekaj jajc je bilo odposlanih v Newyork, kjer jih bodo prihodnje dni prodali na javni dražbi. Računa se, da se bo izkupilo za vsako jajce 10.000 funtov šterlingov, kar bi znašalo v našem denarju krog 300.000 dinarjev. Jajca so po mnenju strokovnjakov stara okrog 5000 let in za kak »ajerspajs« gotovo niso več uporabna.

Cesar Viljem — nemški Neron. Znan nemški publicist Harden primerja bivšega nemškega cesarja Viljema II. z rimskim krvolokom Neronom. Oba, pravi, sta bila brez srca. Razlika je le ta, da je Neron zažgal samo Rim, Viljem pa celi svet. Harden opisuje nadalje hlapčevstvo cesarjeve okolice, s katero je cesar postopal slabše, kakor naš kmet s svojo živino. Vojnega ministra je vedno imenoval starega osla, drugi pa so imeli še vse lepša imena. In tak človek je hotel »kultivirati« Slované!

80.000 Belgijcev toži nemško državo. Zanimiv proces se bo vršil te dni v Parizu pred mešanim nemško-belgijskim sodiščem, ki posluje v poslopju bivšega avstrijskega poslanstva. Nemčija je za časa svetovne vojne proti vsem mednarodnim pravilom deportirala belgijske državljane iz Belgije v Nemčijo, kjer je postopala z njimi kot vojnimi ujetniki. Morali so opravljati najtežja dela ter nadomeščati nemške delavce, ki so odrihili v vojske. Ta nemški zločin je občutilo krog 80.000 Belgijcev, ki sedaj nastopajo kot tožniki pred mešanim sodiščem, ustanovljenim v smislu mirovne pogodbe. Tožitelji zahtevajo primerno odškodnino za prestano trpljenje in izgubo ter poleg tega principiuelno obsojbo nemškega barbarstva. Sodišču predseduje profesor pravne fakultete ženevske univerze Švicar Moriau.

Mariborske vesti.

Maribor 19. januarja 1924

m † Danica dr. Müllerjeva. Včeraj ponoči je umrla edina hčerka tuk. odvetnika dr. Fere Müllerja, 19-letna Danica. Komaj se je razvila iz otroka v nežno deklico, ko jo je napadla zavrtna bolezen, kateri je po večmesečnem bolehanju podlegla. Trpela je velike bolečine, vendar jih je prenašala voljno in udano. Njene zadnje misli in besede so bile posvečene roditeljem in domovini, katere je ljubila z vsem žarom svojega mladega srca. Tekom svoje dolgotrajne bolezni je vedno spraševala, kdaj napoči dan osvobođenja našega Korotana, s katerega usodo je bila zvezana večina njenega življenja. Saj je tudi trpela mnogo zanj. Ko so po preobratu napadli Nemci stanovanje njenega očeta, je komaj ušla strelom Volkshewrovec. Prišla je v Ljubljano in tu prvič zagledala srbsko vojsko, ki je prihitala, da brani slovensko severno mejo. Bil je to za njo največji dogodek življenja, ker je kljub svoji neizkušeni mladosti čutila, da so »Vremena Kranjcem začela jasnit«. Posebni simbol našega osvobođenja je bil za njo naš narodni kralj Aleksander I., in ni niti v svoji težki bolezni pozabila, da ji je stisnil ročico. — Svoje stariše je osrečevala s svojo toplo otroško ljubeznijo in jim s svojim odhodom v večne livade zadala nepopravljiv udarec. Prizadeti družini naše sožalje, umrli Danici pa svetel spomin!

m Himen. Poročil se je danes 20. tm. v magdalenski cerkvi v Mariboru g. dr. Alojzij Trstenjak, okrajni komisar v Slov. Gradcu, z gđ. Zdravico Kostanjevec, hčerko pisatelja Josipa Kostanjeveca v Mariboru. Mlademu paru iskrene častitke.

m Blagoslovljanje vode. Danes je vojaštvo pravoslavnega obreda slavilo praznik Gospodovega krsta. Blagoslov vode je izvršil v pravoslavni kapelici na Meljski cesti vojni sveštenik g. Petar M. Trbojevič, nakar se je procesija podala na Trg svobode. Tu so bili zbrani tudi zastopniki oblasti. Vojaštvo je oddalo nekoliko salve.

m Ljudska univerza. Prihodnje predavanje je v ponedeljek 21. tm. ob pol 8. uri zvečer v mali kazinski dvorani. Predava g. Kreft o pesniku Tonetu Selškarnju (Trbovlje).

m Občni zbor »Slovenske čitalnice« v Mariboru se vrši dne 26. tm. ob 20. uri v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Vabijo se vsi člani, da se signu udeležijo občnega zbora. Poročalo se bo tudi o delovanju Ljudske knjižnice v preteklem letu. Po občnem zboru se bo razvil istotam družabni večer, pri katerem bo sodeloval izboren kvartet in salonski orkester. Zatorej se vabi tudi ostalo jugoslovansko občinstvo Maribora, da se tega družinskega večera v obilnem številu udeleži. Odbor bo skrbel, da bo ostal vsakomur ta večer v prijetnem spominu. — Odbor.

m Na občnem zboru Učiteljskega društva za Maribor in okolico, katerega se je od 120 članov udeležilo 90, je bil za predsednika izvoljen g. nadučitelj Tomazič, znani izkušeni stanovski bojovník.

m Pevci Glasbene Matice so naprošeni, da pridejo jutri v nedeljo ob 2. uri v društveni lokal zaradi petja ob grobu hčerke dr. Müllerje.

m V soboto, dne 19. tm. v restavraciji Narodni dom zopet domače krvave in jetrne klobase. Vino novo, staro ter črni teran že znan. Ura za zapreti podaljšana.

m Gasilno društvo v Mariboru in njegova rošilni oddelki namerava v svrhu nabave novega rešilnega avtomobila prirediti v kratkem posebno nabiralno akcijo. Društvo je zabredlo v težek finančni položaj, ker stroški od dne do dne narastajo, dohodki pa so malenkostni in je poleg tega morala tudi odpasti zadnje 5. januarja nameravana prireditve. Sedanjí rešilni avtomobil je služil od leta 1915 do danes v 101.223 slučajih in je v polni meri odslužil. Kljub temu pa ga namerava vodstvo preurediti v voz za moštvo kot dopolnilo za avtomobilski vod gasilnega društva. Vse to pa je združeno z velikimi stroški. Z ozirom na človekoljubni in občekoristni namen pričakuje ga

silno društvo, da se bo občinstvo v polni meri odzvalo njegovi prošnji in pripomoglo do čim popolnejšega uspeha nabiralne akcije.

m Na naslov gosposdarskih podjetij! V Mariboru je 70%-ni invalid, bivši koruški dobrovoljec, ki je bil kot invalid pri železnici reducirán in je z ženo in tremi malimi otroci izročen bedi, prosi za kakršnokoli začasno službo v kakem gosposdarskem podjetju. V vojni je izgubil desno oko, a je drugače sposoben za delo. Je izučen mehanik, absolvent strojniške šole ter izprašan strojnik, ima tudi šoferski izpit. Prosimo, da se event. ponudbe naslovijo pod »70%-ni invalid« na uredništvo »Tabor«.

m Za ubogo vdovo je podaril H. M. 10 din. Hvala!

m Grajska klet. V soboto 19. in nedeljo 20. tm. koncert nar. žel. gl. društva »Drava«. Začetek ob 20. uri. Vstopnina 3 Din.

m »Zagonetna smrt«. Prejeli smo in objavljamo k notici »Zagonetna smrt« v »Taboru« št. 15 z dne 18. jan.: Gospa Evgenija Kranjec, iz ugledne zdravniške rodbine pl. Kornmüller, ni bila postrežnica »Protituberkulozne lige«, ampak z dekretom nastavljena skrbstvena sestra. Njena inteligenca — bila je visokoizobražena gospa — in njeni položeni izpiti z izvrstnim uspehom, kar lahko pač tudi potrdi odbor »Lige«, ki jo je nastavil na podlagi tozadevnih spričeval, — jo je usposobilo delovati popolnoma samostojno v laboratoriju lige. Samomor je popolnoma izključen; imela je že vse pripravljeno za potovanje s tuberkuloznimi otroci v zdravilišče Topolšico. Živela je res ločeno od svojega moža Iv. Kranjca, ravnatelja Kranjske hranilnice v Ljubljani, in to je bila tragika njenega življenja! Da njej tozadevno prizadetih krivic ni prebolela, pač dobro vedo njeni najožji prijatelji. Vredna je visokega spoštovanja! Kot stareja, slabotna žena se je preživela na pošten način, in to popolnoma sama. Sodniško ji pripadajočih alimentov se v užaljenem ponosu ni dotaknila. Vkljub pomanjkanju, katero je sama trpela, je imela vedno ljubeče srce in odprte roke za mene — svojega sina — in sploh za vse revne! Blag ji spomin! Emil Kranjec, sin.

m Tujei v Mariboru. V noči na 19. tm. je prenočevalo v mariborskih hotelih in prenočiščih 60 tujcev, od teh: 17 v hotelu Meran, 6 v »Privathotelu«, 10 pri Zamorcu, 7 pri »Črnom orlu«, 6 pri Grozdu, 6 pri Wochu, 2 pri Halbwidlu, 3 pri Holzknechtu, 3 v Kosovem.

m Samomor. V petek 18. tm. se je v inženjerski podoficijski šoli ustrelil ležec na postelji narednik P. Nastavil si je puško pod brado in navezal nit na palec noge. Krogla mu je prebila glavo. Vzrok samomora je brez dvoma iskati v privatnih razmerah, ker službeno ni imel nobenih neprilik.

m Požar v stanovanju. Včeraj ob 18. uri je opazil neki deček, da je v pritličnem stanovanju v Strossmayerjevi ulici št. 3 nastal ogenj. Stanovanje, čigar lastnica je neka Frančiška M., je bilo zaprto. Urno so prihitali ognjegaseci in ogenj zadušili, preden je postal nevaren sosednjim stanovanjem. Frančiška M. trpi znatno škodo. Vnelo se je vsled slabega štedilnika.

m Nezgoda na ledenem pločniku. — Kljub številnim opominom zanemarjajo hišni posestniki oziroma hišniki odredbe o posipavanju ledenega tlaka z žagovino. Včeraj je uradnica neke spedijske tvrdke pred tobakarno na Meljski c. 13 padla tako nesrečno, da je z glavo razbila šipo. Policija je vložila že več ovadb in bo magistrat strogo kaznoval vse tiste, ki se tako malo ozirajo na predpise o varnosti pasantov.

m Iz policijske kronike. Milko G. je prijavil, da mu je včeraj v kavarni »Jadrán« nekdo ukradel usnjato zimsko suknjo. Policija je takoj razposlala cirkularno depešo in že ob 23. uri so zasigili tatu, ki je lomastil z ukradenim suknjo po Frankopanovi ulici. Piše se Rihard P. in je doma iz Radvanja. Možja so vtaknili v zapor. — Sodiščen je bil izročen stari znanec mariborske policije Karl Remar zaradi nedovoljenega povratka v Maribor. — Ovajen je mehanik Emil Ozjak, ker je včeraj tako naglo vozil z avtomobilom, da je na Tržaški cesti poškodoval neki voz in sani.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Sobota, 19. jan. »Janko in Metka«, ab. D.

Nedelja, 20. jan. ob 17. uri »Janko in Metka«. Ob 20. uri »Pri treh mladenkah« (gostuje g. Janko, bivši član narodnega gledališča v Mariboru).

—□—

»Janko in Metka«. Danes dne 19. jan. ob 20. uri in v nedeljo dne 20. jan. ob 17. uri (petih) se ponovno vprizori Humpdinckova znamenita opera »Janko in Metka«, ki je dosegla pri vseh dosedanjih vprizoritvah zelo lep uspeh. Opera obravnava sujet znane mladinske pravljice. Delo je velike muzikalne vrednosti, pisano v modernem slogu, ki pa nam odkriva tem večje lepote čim večkrat ga slišimo. Občinstvo se opozarja, da to predstavo ni smatrati kot predstavo za otroke, temveč kot prvo vrstno umetniško delo, zanimivo ne samo za odraslo inteligentno publiko, ampak tudi za najstrožje strokovnjake. Radi tega se priporoča starišem, naj ne jemljejo k predstavam seboj čisto malih otrok, ker je treba, da vlada pri predstavi popoln mir.

»Pri treh mladenkah«. Opera ponovi v nedeljo 20. tm. ob 20. uri izza lanske sezone najpriljubljenejšo opereto »Pri treh mladenkah«. Glede naštudiranja in zasedbe so se izvršile nekatere spremembe. Glasbeno je delo nanovo naštudiral g. ravnatelj opere Andro Mitrovič, ki tudi dirigira. Režija kot lanske leto v rokah g. Rasbergerja. Vsekakor nas bo zanimala nova naštudirana kreacija Schuberta, katerega bo podal to pot g. Urvalek, (v lanskeletni zasedbi g. Arhipov, pozneje g. Sowilski, kot gost). V baronu Schobru bo gostoval bivši, priljubljeni član tuk. gledališča g. Janko. Izmed ženskih partij je nanovo zasedena vloga Hannerl, ki jo bo podala gđ. Lubejeva. Heiderl in Hederl hosta gđ. Čepičeva in gđ. Kogejeva. Dvornega steklarja Tschölla bo igral g. Rasberger, njegovo ženo gđ. Sturmova. Dvorni pevec Vogl je v rokah g. Groma, detektiv Novofny pa v rokah g. Hrastoviča. Hišnico Brametsberger, ki je lani vzbujala mnogo smeha bo tudi sedaj igrala gđ. Petkova. Dalje sodelujejo kot dvorna operna pevka Grisi: gđ. Savinova, kot grof Scharndorff g. Tepavac itd. Kakor razvidno bo ta predstava že s strani zasedbe zelo zanimiva.

Kultura in umetnost

Ljubljanski zvon

v letu 1924.

Ljubljanski Zvon je stopil v svoje 44. leto. Delo, ki ga je izvršil v tej dobi, je ogromno, naloge, ki ga čakajo v bodočnosti, še neprimerno težje, važnejše in polne odgovornosti. Zato njegovo poslanstvo še davno ni zaključeno; dolžnost vsakega kulturnega Slovenca pa je, da s svojimi močmi, materialnimi in duševnimi, podpre to našo edino svobodno literarno-umetniško revijo.

Zavest odgovornosti daje listu pečat resnosti. Zakaj umetnost je resna, stroga zadeva; nje zakoni so večni in ne od danes do jutri. Zato umetnost nikoli ni senzacija, ne spekulativno eksperimentiranje, pa najsi to trdijo vsi krivi preroki naših dni. Tako »umetnost« bo Ljubljanski Zvon tudi v bodoče odklanjal. Vse njegovo stremenje je pa bo težilo za tem, da poglobi in razširi svojo dosedanjjo smer kot literarno-umetniška revija. Čist in jasen, ubran in globok je glas bronastega zvona. Vsem prostim, nevezanim duhovom, željnim lepote in resnice, velja njegov poziv!

Novi letnik otvori Oton Župančič s prologom »Veroniki Deseniški«-»Plašč«, ki mu bodo sledili še drugi odlomki njegove velike tragedije. Verzi so to, kakršnih še niste čitali v slovenski literaturi. Kolikor je sočnosti in zvočnosti v tem jeziku, jih je mojster Župančič iztisnil in uklenil v ritem svoje tragedije. Spoznali boste največjega sodobnega jugoslovanskega lirika od nove, povsem neslutene strani: kot graditelja davnih usod mogočnih Celjanov, kot tragika

velikega stila. Pognalo je to delo iz kalli, ki so v rodu s tistimi, iz katerih se je rodila zlahtna umetnost antike in grandiozni spevi »sladkega laboda«-»avonskega«. — Slovenci smo dobili tragedijo, s katero lahko stopimo pred svetovni forum.

Nagrada, ki je bila lani in letos razpisana v Ljubljanskem Zvonu, je razsodišče priznalo Jušu Kozaku za njegov roman »Šentpetar«. S tem delom, v katerem se je mladi pisatelj oprostil svojih lib, je dokazal, da mu je bilo vse njegovo dosedanje pisateljevanje več ali manj zgolj tipanje in iskanje, samo priprava za širok, smiel epičen koncept. — Dejanje povesti je pisatelj postavil na zgodovinska tla šentpeterskega predmestja in okolice kot Škofov kozolec i. dr. v domove starih rodbin ljubljanskih mesarjev. Z elementarno sugestivnostjo in izredno barvitostjo razpreda usode treh takih rodbin, jih prepleta z zgodovinskimi reminiscencami in pojci z napetimi, eruptivno pisanimi prizori teh grčavih napol kmečkih, napol mestnih tipov in značajev, kakršni so skupina šentpeterskih beračev, rod Cunjarjev, župnik Rožman, užitar Luka i. dr. Marsikateri Ljubljančan in tudi drug slovenski človek bo utegnil v njih zagledati obraze svojih neposrednih prednikov. Roman bodo z užitkom čitali ne samo inteligenca, marveč tudi najširše plasti občinstva. Žel bo splošno priznaje.

Razen tega vodilnega romana bo Zvon objavil še celo serijo manjših pripovednih spisov. Vladimir Levstik priobči prevod doslej neznanega, šele po vojni odkritega obširnega poglavja iz romana »Besie« F. M. Dostojevskega. Vsi, ki poznajo to veleelo svetovne literature, bodo z neprekinjenim zanimanjem použili Levstikov sijajni prevod. Ed prevod zanimivih Balzacovih »Contes drolatiques« objavi dr. A. Debeljak. Vsa pažnja pa bo posvečena originalni noveli. Z njimi bodo zastopani: Ivan Albrecht s »Povestjo iz Prelomaz, Ovetko Golar s svežo kmečko povestjo »Zlato jabolko«, Anton Novčan s krepkimi prizori in odlomki iz romana »Ugasli vulkani«, dalje Marija Kmetova, Miran Jarc i. dr. Daljšo dramatično študijo objavi Franco Bevk.

V pesniškem delu ostanejo listu zvesti vsi dosednji sotrudniki, razen tega se objavijo prispevki nekaterih nadarjenih mlajših poetov.

V esejištem delu bo zastopan predvsem dr. Ivan Prijatelj z obširno študijo o literaturi Mladoslovencev. Vsakemu čitatelju Zvona jamči avtorjevo ime za izreden užitek. Daljši literarno-estetski esej priobči dr. J. Kelemina; ta članek je zanimiv ne samo radi svojih izsledkov, marveč tudi, ker našenja za nas povsem nova vprašanja. Dr. Fr. Kidrič je izročil uredništvu dragoceno literarno - zgodovinsko razpravo, dr. M. Dolenec zanimivo zgodovinsko študijo iz preteklih stoletij naše Dolenjske, dr. Fr. Veber esej o psihološki strani umetniškega ustvarjanja, dr. A. Pirjevec toplo pisano ocenitev dela našega pokojnega znanstvenika Peteršnika. Hkratu bo prinašal list krajše eseje in članke iz vseh panog umetnosti, v prvi vrsti seveda inozemskih literatur, posebno slovanskih.

Književna poročila in Kronika se uredi sistematičneje, tako da bo poročanje o raznih panogah slovstva enotnejše. Predvsem bo uredništvo poročalo o znamenitejših pojavih v inozemskem slovstvu, da bo listek nudil inteligentni, nemu čitatelju pregled preko svetovnih umetniških pojavov. O dramih bo poročal urednik lista, o operi Marij Kogol.

Radi delnega, eventualnega povečanja Ljubljanskega Zvona, podražitve tiska in papirja ter povišanja pisateljskih honorarjev je bila uprava lista primorana povišati naročnino na 120 D letno. Naročnina se plačuje tudi polletno in četrtletno. List se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo Ljubljanskega Zvona.

—□—

x Strossmayerova čitanka. O nekdanjih našim velikim ljudim, o njihovi ljubi, nosti i njihovim idejama znadu široki slojevi tih malo ali krivo, ma da su ime-na tih ljudi u svadrijim ustima. Tako se

Objave.

Pr. kod imena J. J. Strossmayera o-
bječno misli na njegove gradnje, dok čak
i naši obrazovani krugovi osim par fra-
z jedva šta više znadu o dubokim mi-
slima tog našeg velika o svini glav-
nim pitanjima života. Da tome doskoči,
izdavat će »Narodna knjižnica« a Za-
greba t. zv. čitanka naših velikih ljudi,
u kojima će citatima iz njihovih djela,
pisama i govora biti u glavnim crtama
iznesena njihova ideologija i njihova
ličnost. Take će kao prva za kratko
vrijeme izći Strossmayerova čitanka.
U njoj će citatima samoga biskupa biti
iznesene njegove misli o majci, prijate-
lju (Račkumu), vjeri, svećenstvu, patri-
otizmu, narodnom i crkvenom jedin-
stvu, o umjetnosti, znanosti, o Francu-
zima, Nijemcima, Poljacima, Česima,
Slovacima, Srbima, Slovincima, o slobodi,
o ženi, o ustavu, o orijentalnom pi-
tanju, uopće sve one, što čini Strossma-
yera jednim od najvećih sinova našega
naroda. »Čitanka« će izći u oči objektiv-
ne biskupovog rođenja, donijet će sliku
njegovu, a opsežat će blizu 100 stranica.
Za ovim će čitankom slijediti čitanke i
ostalih naših velikih ljudi (Križanićeva,
Trubarjeva, Dositejeva, Vukova, Star-
čevićeva, Račkijeva, Nodilova, Skerli-
ćeva, Krekova, ilirska čitanka itd.). —
Strossmayerova će čitanka izći kao
jubilar, stoti broj »Narodne knjižni-
ce«, a stajat će samo 10 D, vezano u po-
luplatno 15 D, štampano na najfinijem
papiru i uvezano u polukožu sa zlatore-
zom 50 D. Narudžba prima »Narodna
Knjižnica«, Zagreb, Vojnička ul. 13.

x Jugoslavenski muzičar. Pod tem na-
slovom je izšla u Zagrebu (Vojnička ul.
13, II.) prva številka glasila »Saveza
muzičara za kraljevino SHS« za 1. 1924.
Vsebina se bavi zvečine z organizacij-
skimi zadevmi. List izhaja enkrat v
meseu in stane 48 D letno.

x Arne Garborg. Iz Kristijanija po-
rečajo, da je umrl v Asperu norveški pi-
satelj Arne Garborg. Garborg je bil
eden izmed prvih norveških pisateljev
moderne smeri. L. 1883 je bil izvoljen v
norveški državni zbor za državnega
budžetnega revizora, a je kmalu izgu-
bil službo, ker se je kot pisatelj zameril
politikom. Garborg obravnava v svojih
romanih časovne probleme svoje domo-
vine: njegovi spisi so naturalistični, nje-
gov ton pa satiričen in polemičen. Po
Kjellmandu je bil najboljši stilist. V slo-
venščino je prevedenih nekaj povestic.
Garborg je umrl v starosti 73 let.

x Ostanke Leonida Andrejeva bodo
tekem februarja prepeljali iz Finske v
Rusijo in jih slovensko pokopali. Zna-
čilno je, da je Leonid Andrejev zbežal iz
Rusije pred grozotami revolucije. Zdaj
bodo revolucionarji prepeljali v domo-
vino njegove kosti. Domovina je pač
le redko hvala čini materi.

x Knjižna produkcija v Angliji leta
1923. Statistika l. 1923 v Angliji izšlih
knjig izkazuje precejšen prirast. L. 1922
je izšlo 10.842 knjig, v minulemu letu pa
12.374, kar je že blizu rekordnemu šte-
vilu 12.670, ki ga je dosegla angleška
knjižna produkcija l. 1913. Največ odpa-
da na knjižno literaturo v prozi, zatem
sledijo mladinsko slovesstvo, nato zgodov-
ninsko in versko slovesstvo, literarna zgo-
dovina, prirodoslovje, medicina, zgodov-
ninske umetnosti in na zadnjem mestu
poezija in drama.

x Roman in Jules de Goncourt: Re-
née Maupetit. Prevadel PVB. Splošna
knjižnica št. 15. V Ljubljani 1923. Na-
tisana in založena Zvezna tiskarna in
knjižarna. Cena broš 13 D, vez. 21 D. S
pričujočim zvezkom nam daje »Splošna
knjižnica« prevod romana, ki sta ga
pisala brata Goncourt. Že okoliščina, da
pisata slovensko delo dve osebi skupaj,
je za nas nova. Avtorja sta početnika
francoskega naturalizma in kot taka za-
služila, da ju vsaj po enem delu pozna-
mo tudi pri nas. Roman Renée Maupetit
je slika francoske mladine iz začet-
ka druge polovice devetnajstega stolet-
ja. Dasi je delo v nekem oziru čisto po-
sebno francosko, bo gotovo tudi med na-
mi vzbudilo znatno mero zanimanja. —
Saj je polno pestrih slik in pogosto zelo
živahno. Prevod nosi vse značilnosti
prevajalčeve. Opremljen je s kratkim u-
vodom, ki bo našim čitateljem prav do-
brodošel. Oprema je običajna, cena niz-
ka. —

§ Glasbena Matica Maribor. Vaja
pevskega zbora z orkestrom v ponedeljek
Prosimo vsi in točno.

§ Stenografski tečaj na drž. trgovski
šoli prične 4. febr. ob 18. uri (Razlagova
ulica 26. I.). Tečaj traja 4 mesece. Pismo-
ne ali ustmene prijave sprejema ravna-
teljstvo.

§ Poslovilni koncert opernega basista
Emil Rumpel. Bivši operni pevec z
Rumpel, ki je sodeloval tudi v Mari-
boru dva leti pri gradnji slovenske ope-
re in ima v tem oziru lepe zasluge, se je
odločil že pred meseci, opustiti svojo u-
metniško karijero. Poleg tega zapušča
Maribor za stalno. Kot slovo od svojih
znancev priredi skupno z društvom
»Svoboda« v soboto dne 26. tm. ob 8. uri
zvečer v Kazinski dvorani poslovilni
koncert, na katerega opozarjamo slavno
občinstvo. Na sporedu so biseri sloven-
skih in srbskih samospjevov ter operne
arije. Mešan zbor »Svoboda« bode izva-
ljal ta večer z sodelovanjem gđe. prof.
Radove srbske, hrvatske, češke, ruske
in druge slovanske zборе, pod vodstvom
prof. Hladkyja. Na glasovirju spremlja
ga prof. Olga Hladky. Za koncert vla-
da veliko zanimanje med občinstvom že
sedaj ter je le še nekaj vstopnic pri ve-
černi blagajni na dan koncerta na raz-
polago.

§ Pevski odsek pekov priredi v so-
boto, dne 2. febr. v Gambinovi dvorani
zabavni družinski večer s petjem, ko-
mičnimi nastopi in plesom ter srčnim
šaljivim bazarjem. Vstopnina za pod-
porne člane 5 din. za nečlane 10 din. —
Začetek koncerta točno ob 8. uri. Pev-
ski program je lep in bogat, tako, da
bo vsak obiskovalec lahko užil nekaj
veselih ur. Ples po končanem programu.

§ Orjuna Studenci poziva svoje član-
stvo, da se po možnosti udeleži preda-
vanja o pomorstvu, ki se vrši v Sokol-
skem domu v soboto ob pol 8. uri zvečer.

§ Podporno društvo za revne učence v
Mariboru ima svoj občni zbor v nedeljo
dne 27. jan. ob 11. uri v prvem nadstropju
mešč. šole v Cankarjevi ulici. Vse prija-
telje in člane društva vladno vabi k ude-
ležbi — Odbor.

§ Slovensko trgovsko društvo v Ma-
riboru ima svoj redni občni zbor v so-
boto dne 26. tm. ob 20. uri v Nar. domu.
Člani so vabljeni, da se obč. zbora pol-
noštevilno udeležijo.

§ Uduženje jugoslov. narodnih že-
lezničarjev (Zveza) podružnica Maribor
sklicuje svoj XI. redni občni zbor na
nedeljo dne 20. januarja 1924 ob 9. uri
dopoldne v mali dvorani Narodnega
doma z običajnim dnevnim redom. Od-
bor poziva vse člane podružnice, ki jim
služba dopušča, da se občnega zbora za-
nesljivo udeležijo.

§ Slovensko Planinsko društvo v
Ljubljani opozarja vse prijatelje dru-
štva na planinski ples, ki ga priredi na
Svečnico v soboto dne 2. svečana ob 8.
uri zvečer v vseh prostorih »Narodnega
doma« v Ljubljani. Čisti dobiček je na-
menjen za zgradbo novih stavb. — Od-
bor SPD.

§ Gasilno društvo Bistrica nad Mari-
borom priredi 20. jan. 1924. plesni venček
v gostilniških prostorih gosp. Ludovika
Rottner-ja v Bistrici. Začetek točno ob
7. uri popoldne. Vstopnina 8 Din. Svira
priljubljena godba »Skače«.

Film.

Mesalina. Snov tega ogromnega fil-
ma, katerega prvi del se igra še danes
in jutri (nedeljo) v I. Mariborskem bio-
skopu, je povzeta iz one dobe rimske-
ga carstva, ko je prišel razpad mogoč-
nega imperija radi korupcije in nemo-
rale. Mesalina, žena konzula Claudija,
hoče postati carica. Svojega ljubimca
Marka nagovori k uboju cesarja Cali-
gule in k temu, da s pomočjo pretorijan-
cev dvigne na prestol njenega moža
Claudija in njo. Kot cesarica se še bolj
uda razuzdanosti, da moriti svoje lju-
bimce, uživa v krvi in nemoralni, prava
vlačuga na cesarskem prestolu, kakor jo
imenujejo nekateri zgodovinarji. Film,
ki se predvaja v I. Marib. bioskopu, je
monumentalen po vernem slikanju raz-
mer v takratni dobi, intriga, korupcije,
razuzdanosti patricijev in na dvoru.
Zraven pa se vleče skozi ves film kakor

osvežujoči potoček slika idealne lju-
bezni med sužnjem Omijem in sužnjo
Ergle, lepo Grkinjo. V ponedeljek 21. tm.
se prične predvajati druga epoha, ki sli-
ka končno tragično smrt carice Mesa-
line.

Gospodarstvo.

OBRTNIŠKO ZBOROVANJE V CELJU.

Na poziv Občeslovenskega obrtnega
društva se je 17. tm. vršilo v Celju zbo-
rovanje pridobitnih slojev, na katerega
je prišlo izredno mnogo obrtništva iz
Celja, kakor tudi iz Savinjske doline,
Trbovelj in Brežje, tako da je bila dvo-
rana Narodnega doma nabito polna.

Na zborovanju je govoril predsednik
društva Ivan Rehek o izgledih obrtni-
štva za bodočnost. Orisal je dosedanje
živahno delovanje obrtnega društva in
navajal naloge obrtniških organizacij za
bodoče leto, ter je posebno ostro žigo-
sal ono ogromno večino obrtnikov, ki
stoje iz ničevih razlogov izven društve-
nih organizacij in s prekrizanimi roka-
mi čakajo na sadove požrtvovalnega de-
la maloštevilnih zavednih tovarišev.
Predlagal je resolucijo, v kateri se za-
hteva čimprejšnja postavitev v ustavi
zajamčenega gospodarskega sveta pridobit-
nih slojev. Drugi govornik g. Ivan
Bizjak, predsednik Zveze obrtniških dru-
štev, je predlagal o obrtniških zahtevah
glede zavarovalnih zavodov. Predava-
nju je sledila zelo živahna debata, kate-
re so se udeležili tudi z živahnimi zani-
manjem navzoči blagajniški zdravniki.
Resolucije, ki so bile sprejete z velikim
navdušenjem zahtevajo: 1. Ustanovitev
des dveh okrožnih uradov za zavarovanje
delavcev in sicer v Celju in Mariboru.
Redukcijo nepotrebnega uradništva v
zavarovalnih zavodih in uvedbo osem-
urnega delovnega časa za ostalo urad-
ništvo. 3. Strožjo kontrolo simulantov,
kakor tudi onih podjetij, ki delavstva ne
naznanjajo v zavarovanje. 4. Uplivanje
ravnateljstva okrožnega urada na večjo
štedljivost v upravi. Končno se poziva-
je vse obrtne organizacije v Sloveniji,
da informirajo svoje članstvo o resolu-
cijah.

Govoril je še obrtno-zadružni komi-
sar g. Založnik o važnosti volitev v ce-
nilno komisijo.

—□—

g Nova industrija v Mariboru. V
preteklem letu pridobil je Maribor zo-
pet novo industrijo in sicer trdsko Per-
havec & Valjak, tovarna za izdelovanje
likerjev, dezertnih vin in sirupov d. z.
o. z. Tovarna je že začela obratovati ter
so izdelki že v prometu. Vsi likerji se
izdelujejo izključno po pravem franco-
skem načinu in so strokovnjaško pri-
znani kot prvovrstni. Posebna specija-
liteta trdke je Vermouth in Marsala,
dezertno vino, katero se je dosedaj v ve-
liki množini uvažalo iz inozemstva, zla-
liteta trdke je Vermouth in Marsala,
ke je kvalitativno enak italijanskemu,
razlika je edino ta, da je za približno
150% cenejši od inozemskega. Lastnika
trdke sta: g. Jakob Perhavec, sin last-
nika znanega, veluglednega enakega
podjetja v Trstu, in g. Gjuro Valjak,
veletrgovec z vinom in ustanovitelj
slovite »Grajske kletje«. Četudi je pod-
jetje ustanovljeno v hudih časih splošne
denarne in trgovinske krize, je vendar
vsestransko opremljeno in vpeljano ta-
ko, da bo moglo vstrezati vsem, tudi
najfinjšim zahtevam, za kar že jamčita
dobro znani imeni lastnikov. Dolžnost
naših kavarnarjev, restavratov in
trgovcev kot prodajalcev enakih izdel-
kov in občinstva pa je, da zahteva in
naročuje izključno ta domači izdelek.
Dajle naj bi ščitile merodajne oblasti
izdelke lastne industrije proti uvozu,
kar bode zopet znatno okrepilo naš go-
spodarski položaj. Zato pa ne bodo hva-
ležni samo lastniki trdke, temveč še
v večji meri vinogradniki, ki tiče oso-
bito v hudi krizi, kajti tako se bode zna-
ten del naših vin uporabljal in predelal v
dezertna vina in tako spravil na trg.
Ako botoraj storil vsakdo svojo dolž-
nost, pomore s tem sam sebi, odnosno
skupnim interesom, ker le ta pot vodi
do napredka in gospodarske osamosvojit-
ve in neodvisnosti.

g Mariiborski trg 19. jan. Mleko 3.50
—4, smetana (1 D) 14—16, surovo maslo
(1 kg) 46—48, jajca (komad) 2.50, krom-
pir (1 kg) 1.25, krompir (kupček) 1, fižol
(1 D) 3.50—4, zelje (glava) 0.75—3, zelje
kisló (1 kg) 2.50—3.50, repa (1 kg) 2, ja-
bolka (1 kg) 6—10 din.

g Tržne cene v Celju. 15. jan. 1924.
Govedina: v mesnicah I 25, II 23, na
trgu I 24, II 20. Telečina: I 35, II 30. Svi-
njina: prašičje meso I 35, II 30, mast a-
merikanska 39, domača 44, šunka 45.
Mleko 4, surovo maslo 60, čajno maslo
88, jajce 2—2.25. Kruh: beli kg 7, črni
6. Moka »00« 6.20, »0« 6, »2« 5.60, »4« 5.30.
Specerijsko blago: kava Portoriko 64,
Santos 50, Rio 40, kristalni sladkor 20, v
koekah 23, riž I 11—14.50, II 6.25—8.75.
Kurivo: črni premog 51, rujav 26.50,
kub. meter trdih 140—150, mehkih 112
do 120. Krompir 1.25.

g Vinska borza v Zagrebu 16. jan.
Obisk slab, kupčije nobene. Ponujala
so se: kmečko vino 9% prov. Konjščina
post. Zagreb 50 hl 3.75 D, staro belo 11%
prov. Subotica franko Zagreb 6.25 D,
novo belo 11 in pol % prov. Vršac post.
Zagreb 4.75 D, staro belo 8 in pol %,
prov. Vršac post. Zagreb 1 D, črno 12%
(Vršac-Zagreb) 5.25 D, črno dalmatin-
sko 12% (Vršac-Zagreb) 5.25 D, kmečko
8—8 in pol % post. Konjščina ali Zla-
tar 500 hl 3.37 in pol; črno dalmatinsko
11—13% molo Bakar 355 D, belo dalmat-
tinsko 11% molo Bakar 355 D, slivova
rakija par. Brško pol % 200 hl 31 D.

g Novosadska blagovna borza 18. jan.
Pšenica baška 340—345, banatska 332.50,
ječmen baški 300, oves baški 237.50, ko-
ruza baška 237.50, moka »2« 460, »6« 305
do 325.

Podprimo Jadransko Stražo!

Tujci v Mariboru

novo prijavljeni v hotelih in prenočiščih
dne 18. januarja 1924.

Hotel »Meran«:

Pelichawer Karl, trgovec, Brod, Piki Franjo,
trgovec, Sv. Pavel. Worell Ludvik, trgovec, Za-
greb. Komertski Franc, trgovec, Desinč. Reich-
mann Werner, potnik, Dunaj. Levstik E., šumar,
Kopice. Labr Leisner, trgovec, Dunaj. Neufeld
Edmund, trgovec, Vel. Kaniza. Gschütz Herman,
potnik, Dunaj. Pace Marino, posestnik, Landsberg.
Stoszel, potnik, Dunaj. Gajić Bogdan, trgovec,
Dubica. Visenjak Alojz, odvetnik, Zamenci. Feld-
man Emil, trgovec, St. Bečej. Tašner Josip, nad-
ornik, M. Nedelja. Meuser E., potnik, Dunaj.
Reiner Paul, potnik, Praga. Soller Simon, potnik,
Pilsen. Svahona Adolf, potnik, C. S. R. Lenar-
čič Milan, inženir, Vrhnika. Haefner Artur, rav-
natel. Obisevec. Tömör Mihailo, potnik, Somogzil.
Bremec Pavel, prokariat, Ljubljana. Kalb Oton,
potnik, Nürnberg. Kende Leopold, potnik, Weiden.

Hotel »Pri zamorecu«.

Marković Ivan, posestnik, Perišće. Mašić An-
te, učitelj, Gorica. Romanič Branko, ravnatelj,
Nettel Franc, trgovec. Primčič Vinko, gozdar,
Ljubel. Hoch Aloiz, potnik, Tarnopol. Komar Jan-
ke, uradnik, Ljubljana. Kenda Milan, uradnik,
Kamnik. Pollak Artur, trgovec, Bjelevar. Erös
Georg, trgovec, V. Bečkerek.

Hotel »Črni orek«

Kotbek Teodor, trgovec, Ormož. Schicker
Alojz, posestnik, Šmarjeta. Fidrbel Vaclav, inženir,
Praga. Haki Janez, posestnik, Radenci. Žibrit
Ludvik, trgovec, Polana. Valentincič Alojz, orož-
nik, Maršale. Pavlica Franjo, uradnik, Reichen-
berg. Klebuchar Slava, dijakinja, Trebnje. Rožkar
Andrej, posestnik, Cven. Škiljan Aleksander, pot-
nik, Darinar.

Gostilna »Pri grozdu«.

Rasch Josipina, zasebnica, Središče. Vuger
Kristina, zasebnica, Ptuj. Kreuch Mihael, hlapec,
Misljinje. Krautić Marija, zasebnica, Sv. Jur.

Gostilna »Halbwild«.

Polak Rade, trgovec, Ormož. Müller Rudolf
trgovec, Dunaj. Frankl Adolf, potnik, Plahovec.
Grabušnik Marija, zasebnica, Sv. Rupert. Lebitzer
Franc, potnik, Marenberg.

Gostilna »Holzknecht«.

Zelenko Marzin, posestnik, Ptuj. Krainz Alojz
zasebnik, Sv. Vid. Zazijan Valentin, zidar. Reča-
Kosi Marija, kuharica, Ptuj. Grabner Apolonija
natakarica, Vrnsko.

Gostilna »Zlati konj«.

Vrhnjak Josip, trgovec, Ljubljana. Witternig
Anton, godbenik, Prevalje. Pač Sajko, električar,
Livno.

Gostilna »Zokaly«.

Budmirović Nikola, trgovec, Požarevac. Ba-
ka Georg, trgovec, St. Pavla. Smiljan Jakob,
krošnjak, Cvetlić.

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(30)

Deklica je odkrila obraz in prekrižala roke nad glavo. Konci njenih las so bili blezlate barve kakor žolta strd na solne; pri koreninah pa je barva prehajala v temne in rdečkaste odtenke. Na ustah se ji je pojavil smehljaj otroškega veselja. Solnce se je sklizalo nižje in nižje po nagem telesu. In tako je stala naga in čista, obžarjena od svetlobe, kakor da bi se bila ogrnila z nedolžno tančico.

— Mirha, — je dejala deklita zamišljeno in počasi — pogledaj nebo! Zahotelo bi se človeku, da bi se vrgel vanj in se potopil v njegovi sinjini, cvrčeč kakor lastovke. Se li spominjaš, kako sva nedavno govorili, da ljudje ne morejo biti srečni, ker nimajo peruti? Če ugledaš tiča, jih zaviđaš... Človek mora biti lahak, docela nag, Mirha — tako kakor jaz tačas; tedaj čuti, ko da bi bil potopljen globoko, globoko v nebo in da ni in ne bo na svetu ničesar razen neba in solne okoli lahkega, nagega telesa!

Deklica se je vzravnila in je izproživši roke k nebu, vzdihnila, kakor vzdihujemo za onim, kar je izgubljeno na veke.

Solnčni žarki so lezli nižje in nižje; že so obsuli z žarkimi poljubi deklitine boke. Tedaj je deklita zdrznila; postalo jo je sram, kakor da je kak človek in pohotnež uzrl nje nagoto. Z večno, sramežljivo kretnjo Afrodite Knidse si je z eno roko zakrila prsi, z drugo pa cvet.

— Meroe, daj mi obleko, Meroe! — je vzkliknila, oziraje se prestrašeno okoli sebe.

Julijan ni vedel, kako je zapustil palestro; srce mu je kar plamtelo. Pesnikov obraz je bil slavnosten in otožen, kakor obraz človeka, ki je pravkar zapustil cerkev.

— Se jeziš? — je vprašal Julijana.
— O ne! Zakaj?
— Kristjani je to pohujšljivo!
— Ne. Ni pohujšljivo.
— Da. Tako se je tudi meni zdelo.

Kmalu sta bila na prašni cesti, koder je že pripekalo solnce. Zavila sta proti Atenam.

Optacijan je nadaljeval tiho, kakor da bi govoril s samim seboj:

— Kako smo zdaj sramežljivi in — zopni. Bojimo se svoje borne in žalostne nagote in jo skrivamo, ker čutimo, da nismo čisti. Kako je pač bilo poprej! — Tako je bilo ko tam na palestri, Julijan! Spartanske devojke so zahajale na palestro nage in še so bile ponosne pred narodom. Nihče se ni bal pohujšanja. Čisti so zrl čiste. Bili so kakor deca, bili so kakor bogovi. In zdaj veš, da tega ne bo nikoli več, da se nikdar ne ponovi na zemlji tista svoboda, čistost in veselje nad življenjem!

Glava mu je klonila na prsi in je težko vzdihnil. Bila sta v alici Trinožnikov. Nedaleč od Akropole sta se molče poslovila.

Julijan je stopil v senco Propilej. Šel je mimo Stoa Poikile s slikami Parhazija, ki so prikazovale bitko pri Marathonu in Salamini, nato pa je zavil mimo majhnega templja Zmage in se je približal Parthenonu.

Jedva je zaprl oči, že je ugledal nago, prelepo telo Artemide lovkinje, in ko jih je odprl, se mu je zdelo, da je solnčna luč izpremenila partenonski mramor v živo, zlato snov, ki je bila podobna boginjinemu telesu.

Zahotelo se mu je, da bi pred vsemi razkrili roke in objel od solne razgreti mramor in ga poljubljal kakor živo telo, tudi če bi mu to bila smrt.

Nekaj korakov ob strani sta stala dva mlada moža, oblečena v temne kute, oba bledih in strogih obrazov. Bila sta Grigorij Nazijanski in Vasilij Cezarejski. Heleni so se ju bali kakor najljubljivejšega sovraga, dočim so kristjani upali, da postane velika cerkvena učnika. Mož sta opazovala Julijana.

— Kaj neki mu je danes? — je dejal Grigorij.

— Ali je to menih? Te njegove kretnje? Glej ga, kako zapira oči! Kako se smehljaj! — Ali še daš kaj na njegovo pobožnost, Vasilij?

— Saj sem ga videl na lastne oči: molil je v cerkvi in jokal...

— Licemstvo.

— Čemu pa potem zahaja k nam, čemu išče našo tovaršijo in se bavi s sv. pismom?

— Roga se nam ali pa nas hoče zapejati. Ne verjemi mu! To ti je Izkušnja-vec. Zapomni si, brat, da si rimska država redi v tem mladeniču veliko zlo. To je — sovražnik!

Prijatelja sta krenila dalje in ponižno povešala oči. Niso ju mogle zvabiti ne stroge deviške kariatide Erehteiona, ne beli tempelj Nike Apteros, smehljajoč se višnjevevu nebesju, ne Propileje in tudi ne Partenon. Na obrazu jima je ležal zagoneten mrak. V srcu je tlela lena želja, — razrušiti ta satanova gnezdišča.

Solnce je vrglo na beli mramor dvoje dolgih, črnih senc — senc Grigorija Nazijanskega in Vasilija Cezarejskega.

— Moram jo videti, — je mislil Julijan. — moram izvedeti, kdo je ona!

XIII.

— Bogovi so zavoljo tega poslali smrt-nike na svet, da bi tam lepo govorili.

— Krasno! Prekrasno si povedal, Mamertin! — Ponovi še enkrat, preden pozabiš: zapišem si — ! — Tako je prosil znamenitega atenskega advokata Mamertina njegov prijatelj in iskreni častilec, učitelj govornišva Lampradij. Vzel je iz žepa dvojnato voščeno ploščico in koničasto pisalko, pripravljajoč se za pisanje.

— Pravim, — je začel iznova Mamertin, opazujoč smehljaje prijatelja, ki je ž njim večerjal, — pravim: ljudi so poslali bogovi —

— Ne, ne, nisi rekel tako, Mamertin, — ga je prekinil Lampradij, — dejal si mnogo boljše: bogovi so poslali smrt-nike.

— No, kajpa, dejal sem: bogovi so samo zavoljo tega poslali smrt-nike na svet, da bi tam lepo govorili.

— Topot si pristavil besedico »samo«; pa se glasi še lepše. — »Samo zavoljo tega« —

Lampradij je pozorno zabeležil advokatove besede, kakor da bi bile orakljevo prerokovanje.

Bilo je na prijateljski večerji, ki jo je dajal rimski senator Hortenzij v vili svoje mlade in bogate rejenke Arsinoe, ležeči ne daleč od Pireja.

Mamertin je govoril istega dne svoj sloviti govor v obrambo bankirja Varnave. Nikdo ni dvomil, da je Žid Varnava — goljuf. Ne glede na svojo zgornost in lepebesednost, je imel advokat tako krasen glas, da je ena izmed njegovih neštevilnih častilk dejala: »Jaz nikoli ne poslušam Mamertinovih besed; ne zanima me, o čem govori; jaz srebam samo zvok njegovega glasu. Ko ga proti

koncu govora zniža, da potem polagoma zamre — občutim nekaj čudovitega: to ni glas človeka, to je božanski nektar, to je vzdih Eolove harfe!

Dasiravno je prosto ljudstvo nazivalo odurnu Varnavo »krvožera«, ki se hrani z imetjem vdov in sirot«, so bili atenski sodniki tako očarani, da so oprostili Mamertinovega klijenta. Advokat je prejel od Žida petdeset tisoč sesterlj, zato pa je bil na gozbi, ki jo je priredil Hortenzij v njegovo čast, izvrstno razpoložen. Imel pa je navado, da se je delal bolnega, zbog česar so morali iti ž njim kakor z bolnikom.

— Ah, danes sem hudo utrujen, prijatelji, — se je potožil žalostno. — Do kraja bolan. — Kje pa je Arsinoja?

— Takoj pride. Pravkar je dobila iz Aleksandrijskega muzeja nov fizikalen aparat, pa neprestano tiči pri njem. Sicer pa je takoj pokličem. — Je predložil Hortenzij.

— Ne, ni treba, — je dejal lenuharsko odvetnik. — Ni treba. — Kakšna neumnost! Mlado dekle in — fizika! Kako se to ujema? Že Aristofan in Evripid sta zasmehovala učene ženske. In po pravici! Malce muhasta je tvoja Arsinoja. Če ne bi bila tako lepa, bi se zdelo, da s svojim podobarstvom in matematiko...

Advokat ni končal stavka in se je leno ozrl skozi odprto okno.

— Kaj storiti? je odvrnil Hortenzij. — Razvajan otrok je. Sirota nima ne očeta in ne matere. Jaz sem le varuh, pa jo ne morem po nepotrebnem utesnjevati.

— Da, da...

Advokat ni več poslušal.

— Prijatelji moji, čutim...

— Kaj pa? — se je oglasilo hkrati nekoliko skrbelih glasov.

— Čutim, da je tukaj prepil!...

— Ali hočeš, da zaprem okna? — je predložil gostitelj.

— Ne, ni treba. Potem bi bilo zatohlo. Dovolj sem si izmučil grlo. Pojutrisnjem me čaka nova obramba. Dajte mi prsnik in preprogo pod noge. Bojim se, da se me od nočnega vzduha loti hripavost.

Hefestion, tisti mladič, ki je živel skupaj s pesnikom Optacijanom, Lampradijev učenec, je urno z učiteljem Lampradijem skočil izza mize in sta prinesla Mamertinu prsnik.

(Dalje prihodnjič.)

V naši tovarni sprejememo še nadaljnjih

100 šivilj

Samo spretne žene, katere so že šivale na stroju, se naj javijo, izvzemši v sobotah, pri

JUGOSLOVENSKEM LLOYDU D. D.

116

Ruška cesta št. 45 (Križev dvor).

2-2

Caneno češko posteljno-perje!

Kilogram sivega na pol (cufano perje) Din. 60.— polbelo Din. 75.— belo 85 Din., boljše Din. 95.— fino na pol puh 145.— fino 175.— najfinije Din. 220.—. Beli puh 370.— snežnobeli parni puh 445.— Din. Franko in carine prosto proti povzetju. Neugajajoče se lahko vrne. Vzorci zastoj. Mnogo priznanj in naročil. — Razpošiljalnica posteljne perja

SACHSEL & CO

Wien XIV., Geibelgasse 9/6.

6-2 90

Kupujemo**smrekove i jelove štange**

u jakosti od 5—10 cm na tankom kraju, ravno stegnute, na oba kraja gladko odrezane, oguljene u duljini od 4—10 metara. Obvezatne ponude sa naznakom tovarne stanice, količine i otpremnog roka na naslov

Braća Miletić, trgovina gradjenog drva

107

ZAGREB, ilica 199

3-3

Celje. Palača „Jadranska banke“.

NEHIGIJENIČNO JE,

ako brivec uporablja pri britju čopič, kateri je največji prenašalec bolezni, zato obiščite higijenično brivnico Fr. NOVAK, Aleksandrova 22, kjer je postrežba brez čopiča, čista in prvovrstna.

2964

Lesene 2751

jermenice

izdeluje in dobavlja najhitreje

„DRAVA“ lesna industrijska delniška družba
MARIBOR.

ŠVEDSKE**galoše, sliperje in snežne čevlje**

znamka „Tretorn“ za gospode, dame in otroke se dobijo v nepresegljivi kakovosti samo pri zastopniku za Slovenijo

gumispecijalist M. J. NERAT

Maribor, Slovenska ulica 12, na vogalu Gosposke ulice

Istotam se prevzamejo galoši in snežni čevlji v popravilo.

2734

Na debelo!

115 3-3

Na drobno!

TRBOVELJSKI PREM OG

stalno v zalogi. Kupuje se najceneje pri M. Košak, trgovina s premogom. Naročila se sprejme v pisarni Aleksandrova cesta št. 35 v bliži „Balkan“ ali v stanovanju Trubarjeva ulica št. 11.

Pozor! Novo!

Destavlja se tudi premog v stanovanje v vrečah po 50 kg.

P U H**perje**

po nizkih cenah vedno v

zalogi pri tvrtki

K. Worsche, Maribor

Gosposka ulica 10

NOGAVICE

za dame in otroke kupite najceneje pri tvrtki 2168

Anica Traun

Maribor, Glavski trg 1.

Ne pozabi naročnino!

Izšel je ročni

Zemljevid slov. ozemlja

v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljske Matija Pirc, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk itografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Maribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega se ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je namenjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10.—

Naročuje se pri

Mariborski tiskarni d. d.

Mala oznanila.

Pohištvo

lastnih izdelkov za spalne in jedilne sobe najceneje v zalogi Serčer in drug, Veljavna ul. 2. 106

Dve kantaristini z večletno prakso, devrčno letno trgovsko šolo, slov. in nemško stenografijo, trgovske korespondence in strojepisja popolnoma vešč, želijo primerne službe. Cenjene ponudbe pod „Dve kantaristini“ na upravo „Tabora“. 140

Sodružnik (100) lepo ter dobro ideje trgovine z modnimi blagom na najbolj prometni cesti Maribora lahko postane sodružnik trgovca ali drugi, ki ima 50—100.000 Din ali več. Denar se lahko tudi pelagoma vloži in se zemljiško zasigura. Cenjene ponudbe pod „Takoj eksistencija“ na upravo. 141

Dva žagarja, gitarista, 1 cirkularist, le samo dobro meči se sprejmejo. Stanovanje, razsvetljava in kurjava na razpolago. Obratiti se na: Alejzko Ilgo, Fala. 110 2-3

Ugodno mesto sluge v zavodu. Brezplačno stanovanje in hrano, poleg plače po dogovoru. Prednost imajo samci. Cenjene ponudbe na oskrbništvu dijaškega doma v Ptuj. 127 3-2

Mizarski vajenec se sprejme. Vrbanova ulica 26. 125 2-3

Moderne in higijske ureditve brivski salon Fr. Novak, Aleksandrova cesta 22, se cenj. občinstvu priporoča, prvo vrstna postrežba, gg. gostom in abonentom na razpisnega predelavni za lastno brivno orodje. Uradnikom in pešuradnikom v predplačilni opombi. 2622 50-18

Meblirno sebo z električno razsvetljavo in prostim vhodom oddam s 1. februarjem solnčnemu gospodu. Vraščati v tobakarni Aleksandrova cesta 181. 122

Soba, čista, na mirnem kraju se takoj odda. Milinska ul. 32 II. nadst., desno. 133

Priljubljena hiša, 4 sobe, kuhinja in pritlikine ter 1/2 orala zemlje (njiva in vrt) na državni cesti je takoj na prodaj. Gostilna Kotnik, Srečnica pri Mariboru. 131 2-1

Trgovski vajenec

101 se sprejme pri tvrdki 2-2

Franjo Resnik

špecerija in kolonijala, MARIBOR—KRČEVINA

Najugodnejši nakup
modnega in galanterijskega blaga
Jakob Lah - Maribor - Glavni trg 2
103

Posteljino perje

v veliki izbiri in po zelo nizkih cenah se dobi samo pri

J. Preac

manufakturna trgovina, Maribor
Glavni trg 13.

Iščemo tehnične lokalne korespondente

Velika alpska delniška družba za električne, plinske in vodne instalacije išče za vse kraje Slovenije zanesljive gospode (učitelje in občinski tajnike imajo prednost), ki bi od slučaja do slučaja poročali o vseh v to stroko spadajočih načrtih in delih. Ponudbe pod „Visok, dostojen zaslužek Z 334“ na anonimni zavod Rasteiger, Graz, Stubenbergasse 4. — Strogo zaupno! 105

Proda se

vinogradno posestvo prilično 50 oralov, obstoječe iz vinogradov, njiv, travnikov, pašnikov, hoste in potrebnimi poslopji ter prešami — nahajajoče se v Zgornjih Halozah;

Enonadstropna hiša s obširnimi kletmi v Ptuj. Natančnejše podatke dele gg. Ivan Žmsher, sodni uradnik v Ptuj, soba 6 in Edmund Planjšek v Mariboru, Vrazova ulica 2. 143

POZORI ZAROCENCI, POZORI!

Pred nakupom oglejte si največjo zalogo vsakovrstnega pohištva, preprog i. t. d. i. t. d.

Ernest Zelenka, Maribor, Šolska ul. št. 5
137

S A M O

v novi trgovini

B. Veselinović & Ko.

Maribor, Gosposka ulica 26

dobite lepo darilo,

ako kupite blago za 500 Din. in več. 128

Cene brez konkurence.

121

SPALNICA

moderna, nova iz črnejevega lesa se radi selitve takoj po nizki ceni prodaja. Krčevina, Gestilna „Lovki doma“.

ODOL

lito, kalodent, in razne toaletne predmete nudi najugodnejše

Drago Rosina

Maribor, Vetrinjska 26. 2596

LEPE ZOBE

ima le, kdor rabi

ITO - kremo!

2671

POSAMEZNI POUK

v strojepisju, stenografiji, računstvu, knjigovodstvu in korespondenci. Poučuje se dnevno. Traja: 3—6 mesecev. Kovač, Maribor, Krekova ulica 6. 23 6-2

OTVORITVENO NAZNANILO

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem z današnjim dnem prevzel atelje za fino krojenje za gospode, dame in uniforme 138

od gosp. Vincenca Blaker, Maribor, Tržaška c. 18.

Moje stremjenje bo vedno da bom svojim cenj. naročnikom postregel s prvovrstnim, solidnim in strokovnjaškim delom ter zmernimi cenami. — Vedno veliko zalogo modernega sukna v vsaki izbiri priporočam

Franc Reicher, krojaški mojster, Maribor, Tržaška c. 18

Pristopajte k Sokolski Matici!

Prevzete gostilne

Podpisani naznanjam, da sem prevzel od gosp. K. Prindič gostilno „Pri treh ribnikih“. Točil bom vedno izborna vina in postregel gostom z izvrstnimi jedili po najzmernejših cenah. Posebna specialiteta so jetrne, krvave, pečene in domače klobase. Vsako nedeljo in praznik koncert. Začetek ob 15. uri. Priporočam se cenj. občinstvu za nadaljnjo naklonjenost 144

Franc Brojan, gostilničar.

Naša draga

DANICA

je dne 18. januarja 1924 preminula.

Pogreb naše nepozabne edinke bo v nedeljo dne 20. januarja ob pol 17. uri iz mrtvašnice mest. pokopališča v Pobrežju v rodbinsko grobnico.

Maše zadušnice se bodo brale v Mariboru in Celovcu.

Maribor, dne 19. januarja 1924.

Prosimo tihega sožalja.

Filipina dr. Müller-Jeva roj. Firbas, mati, dr. Fero Müller, oče, Rozina Firbas, stara mati, dr. Franc Firbas, stari oče, Ana Müller, stara mati, Alice Decker, roj. Firbas, teta.

145

Posebni parte se ne bodo izdali.

NAZNANILO PRESELITVE!

Obveščamo naše cenj. odjemalce, da smo preložili naše pisarniške prostore v

Miklošičevo ulico 2

nasproti mestne hranilnice in prosimo tudi v nadalje cenj. naklonjenosti. 133 3-1

Z odličnim spoštovanjem:

„MARA“ Mariborska rafinerija mineralnega olja in kemična tovarna

MAGGIJEVA
ZABELA

Dva izdelka, katera
vsaka varčna gospodinja
staino rabi

Pri današnjih pretiranih cenah za zelenjavo in meso za vsa o kuhinjo in gospodinjstvo neobhodno potrebna. — Najbolja kakovost pri najnižjih cenah.

MAGGIJEVE
KOCKE